

Адыгэ голос адыга

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхаклушынэ Аслъан Адыгеим щызэхашцэгъэ пресс-турым хэлэжьэхэрэ республикэ, муниципальнэ, федеральнэ ык/и шьолъыр кыбарлтыгъэлэс амалхэм ялык/охэм тыгъуасэ алукагъ. Хабзэ зэрэхъугъэу, мыщ фэдэ лфотхъабзэхэр илъэс кыс республикэм щызэхашцэх.

АР-м и Лышъхъэ журналистхэм алукагъ

АР-м и Лышъхъэ пэублэ псалъэ кышлызэ, зэлук/эгум хэлэжьэхэрэм шүфэс къарихыгъ, мыщ фэдэ зэдэгущыгъухэм мэхъанэшхо зэралэр, нэмык/и шьолъырхэм республикэм еплъык/лэу кыфырылэщтыр журналистхэм зэрагъэлсырэр к/игъэтхыгъ. Ащ дак/лоу, шыпкыагъэ зыхэлъ кыбарыр цыфхэм алыгъэлэсыгъэныр зэк/лэмэ

анахъ шъхъалэу шытын зэрэфаем аналэ тыраригъэдзагъ.

— Мы аужырэ илъэсхэм Адыгеим хэхъоныгъэшлукхэр ышлыгъэх, бюджетым фэдищрэ нык/орэ хэдгъэхъуагъ, федеральнэ гупчэм кык/ырэ ахъцэ лэпылэгъур процент 38-м нэсэу кыедгъэлыхын тфызэш/ок/ыгъ, джащ фэдэу псэолъэ 344-рз к/лэу тшыгъэ, инвестор-

хэм тизэкономикэ ахъцэу кы-халъхъагъэр сомэ миллиарди 140-рз мэхъу. Ащ нэмык/лэу, тикъуаджэхэм фелдшермамыку лэзаплэхэр кыадэуцуагъэх, к/лэлэц/ык/у лыгъыплэхэр, социальнэ мэхъанэ зилэ псэуалэхэр к/лэу тшыгъэх, зэтэдгъэлсыхъажыгъэх, — кылуагъ Тхаклушынэ Аслъан.

Адыгеир Урысыем, дунаим

зэрэщызэлъашлэрэ адыгэ кыуа-ем кытырэ амалхэр кыыз-фэдгъэфедэнхэм мэхъанэшхо зэрилэр АР-м и Лышъхъэ кы-хигъэщыгъ. Ащ кыготых адыгэ шыуашэр, мылэрысэ чыгхатэхэр, нэмык/ихэри. Анахъ зы-щыгугъыхэрэ лъэныкыоу зек/онным хэхъоныгъэхэр ышлынхэм, ежъ-ежырэу ашъхъэ алыгъыжыным кыфэк/онхэм аналэ зэрэтырагъэтытхыр республикэм ипащэ кылуагъ.

АР-м лъэпкы лфотхэмк/лэ, лэ-к/ыб кыэралхэм ащыпсэурэ тильпкыгъухэм адырлэ зепхыныгъэхэмк/лэ ык/и кыбаржыгъэм иамалхэмк/лэ и Комитет итхъаматэу Шъхъэлэхъо

Аскэр кызызрылуагъэмк/лэ, опы-тэу алэк/лэлымк/лэ журналистхэр зэрэзэхъожыщтхэм дак/лоу, лъэпкы шыуашэм, адыгэ кыуа-ем ык/и зек/онным илъэныкыохэр пресс-турым кыдыхэлъытагъэх.

лфотхъабзэм хэлэжьэрэ жур-налистхэр зыгъэгумэк/лэхэрэ упч/лэхэр АР-м и Лышъхъэ фа-гъэзагъэх, игъэк/лотыгъэ джэуапхэри агъотыжыгъэх. Эконо-микэм, мэкъу-мэщым, промыш-ленностым, кыблэгъэрэ хэ-дзынхэм, зек/онным, нэмык/и лъэ-ныкыохэм ахэр япхыгъагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО

Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тыри-хыгъ.

Мэкъуогъум и 19-р — медицинэм илофышлэ и Маф

Псауныгъэм икыуэхъумэнк/лэ лфот зышлэхэу лытэныгъэ зыфэтшыхэрэр! Шуисэнэхъат епхыгъэ мэфэк/лым — медицинэм илофышлэ и Мафэ фэш/и тышфугъуш/о!

лфотэу шыуэфэгъэзагъэр, л/о хэлэп, гук/лэгъушхорэ цыфыгъэ инрэ зыщык/лагъэхэм ащыщ. Цыфхэм япсауныгъэк/лэ пшъэдэк/лыжышхо зэрэшлукхырэ кыжыгурыл/озэ, лэпэлэсэныгъэ ин зэрэшлукхырэ кышлукхэу, сьд фэдэрэ уахъти шыуиш/уагъэ яжыгъэк/лыным шыуфэхъазыр. Цыфыр кызыхъурэ мафэм щегъэжыагъэу хэк/лотэфэ нэс, шъо, медикхэм, шыуригъус, уз горэ кыеутэк/лыгъэми, зыщи-щык/лэгъэ уахътэм шыуиш/уагъэ ежыгъэк/лыным шыуфэхъазыр.

Республикэм щыпсэухэрэр инэу кышфугъэразэх ык/и гущылэ фабэхэр кышшупагъохых. Зэк/лэми гухэлъ шъхъалэу тилэр — цыфхэм ящыл/ак/лэ дэгъуныр ык/и Адыгеир нахъ зэтэгъэлсыхъагъэ шыгъэныр — щылэныгъэм гъэцк/лагъэ щыхъуным шыулахышхо хэш/ош/ыхъэ.

Адыгеим имедикхэм яшлэныгъэрэ ялэпэлэсэныгъэрэ ахагъахъозэ, меди-цинэ лэпылэгъур нахъ ш/огъэ ин хэлэу зыщык/лэгъэ пстэуми аратыным ак/луач/лэ ренэу зэрэрахылэщтым тидыхъэ тель.

Ныбджэгъу лъаплэхэр, тыгу кыдделэу зэк/лэми тышфугъэлалэ псауныгъэ пытэ шыуилэнэу, шыуигуытыныгъэ кык/лимичынэу, Адыгеим ык/и зэрэ Урысыеу ащыпсэухэрэм яфэдэ зыхэлъ лфотышхоу жыгъэцк/лэрэм гъэхъэгъак/лэхэр шыш/уш/ынхэм!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАК/ЛУШЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмк/лэ и Гупчэ коммиссие иунашъу

Яблэнэрэ зэлугъэк/лэгъумк/лэ Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэлук/лэ и Къэралыгъо Думэ идепутатхэм яхэдзын тельтагъэу зы ман-дат зилэ хэдзыплэ коимк/лэ политикэ партиехэм кыагъэлъэгъогъэ канди-датхэр игъоу лъэгъугъэнхэмк/лэ ык/и тхыгъэнхэмк/лэ, джащ фэдэу кан-дидатхэм ежъ-ежырэу зыкыагъэлъэгъожынымык/лэ Адыгэ Республикэм хэдзынхэмк/лэ и Гупчэ коммиссие кырахыллэрэ документхэр зэраштэщт графическим ехыллагъ

Урысые Федерацием хэдзынхэмк/лэ и Гупчэ коммиссие 2016-рз илъэсым мэлъыфгъум и 27-м ышлыгъэ унашъоу N 35/36-7-р зытетэу «Яблэнэрэ зэлугъэк/лэгъумк/лэ Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэлук/лэ и Къэралыгъо Думэ идепутатхэм яхэдзынхэр зэхэщэгъэнхэмк/лэ округ хэдзэк/ло коммиссиехэм японномочиехэр Урысые Федерацием ишъолъырхэм яхэдзэк/ло коммиссиехэм, чыплэ хэдзэк/ло коммиссиехэм афэгъэ-зэгъэнхэм ехыллагъ» зыфилорэр, Феде-ральнэ законэу «Урысые Федераци-ем и Федеральнэ Зэлук/лэ и Къэралы-гъо Думэ идепутатхэм яхэдзын ехы-лагъ» зыфилорэм ия 28-рз статья, Уры-

сые Федерацием хэдзынхэмк/лэ и Гупчэ коммиссие иунашъоу «Яблэнэрэ зэлугъэ-к/лэгъумк/лэ Урысые Федерацием и Фе-деральнэ Зэлук/лэ и Къэралыгъо Думэ идепутатхэм яхэдзынхэр округ хэдзэк/ло коммиссием документхэр ыштэхэ зыхъу-к/лэ, зы мандат зилэ хэдзыплэ койхэмк/лэ политикэ партиехэм кыагъэлъэгъогъэ кан-дидатхэм, джащ фэдэу ежъ-ежырэу зыкыагъэлъэгъожыгъэ кандидатхэм хэдзынымык/лэ яфитыныгъэхэр кыдэлъы-тэгъэнхэм ехыллагъ» зыфилорэр лэ-убытыплэ кызыфишлыхэзэ, Адыгэ Рес-публикэм хэдзынхэмк/лэ и Гупчэ ко-миссие **унашъо еш/и:**

(Ик/лэх я 2-рз н. ит).

Юфэу ашлэрэм, пшэрыльэу зыфагэуцуужьыхэрэм кьатегушылагъ

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъан телекомпаниеу «Кубань 24» зыфилорэм ижурналистэу Иван Волошиным зэдэгущылагъу дырилагъ. Адыгеим социальнэ-экономическэ хэьоныгэхэу ышыхэрэм, джащ фэдэу зэгъунэгъу шьолыритлум лъэныкъо зэфэшхьафхэмкӀэ юф зэрэзэдашлэн, язепхыныгъэ агъэпытэн зэралъэкӀыштым, республикэ бюджетым игъэцӀкӀэн епхыгъэхэр арых юфыгъо шхьалэу кьалэтыгэхэр.

АР-м и Лышхъэу кьызери-луагэмкӀэ, ильэси 9-кӀэ узэ-кӀэлэбэжмэ Адыгеим ибюджет сомэ миллиарди 5 хуштыгэмэ, нелэ ар фэдишым ехьукӀэ нахьибэ ашыгъ. Мы ильэсым тельытэгъэ финанс документ шхьалэр кӀинэу аштагэм, социальнэ пшэрыльхэр экӀэ гъэцӀкӀэгъэнхэм ар фытегъэпсыхьагъ.

— Мы пшэрыльхэр зери-фэшъуашэу зэшлэтэхы. Ахьщэм игъэцӀкӀэн Адыгеир шьолыр анахь дэгъухэм, пэрытныгъэ

зылыгъхэм ясатыр хэт. Мы ильэсым тельытэгъэ бюджетым игъэцӀкӀэнкӀи гъэхъгъэ гъэнэфагъэхэр шыӀэх — хэбзэлэхь ыкӀи мыхэбзэлэхь хахьохэр планэу дгъэнэфагъэм нахьибэх. Финанс дисциплинэм ыкӀи бюджет ахьщэр гъэфедатгъэ зэрэхурэм пытагъэ хэлъэу тылэплъэ. Сомэ пэпчэ зищыкӀагъэм пэлу дгъэхъань, ащ шуагъэ кьытыныр типшэрыль шхьалэу тэлытэ. ТэркӀэ шысэ-техыплэу шытыр Италием и Кьыблэ Тироль илофшлэн зэ-

рэзехищэр, зеклоном ыкӀи садоводствэм хэьоныгъэу ышыхэрэм яшуагъэкӀэ еж шьолырым зылыгъыжын зери-лэклӀэр ары. Тэри ащ тыфэ-клоном тыпыл, мышкӀэ гухэлхэр шыӀэныгъэм шыпхырышы-гъэнхэм фэшл амалэу тилэр экӀэ дгъэфедат, — кьылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Социальнэ сферэм ыльэны-къокӀэ юфэу ашлэрэм изэфэ-хьысыжхэм ыкӀи пшэрыльэу кьэуцухэрэм АР-м и Лышхъэу кьатегушылагъ. УФ-м и Президент кьыдигъэкӀыгъэ жьоныгъ-кӀэ унашъохэр шлокӀи имылэу Адыгеим цагъэцӀкӀэх. Ахэм кьы-хаубытэ цыфхэм яфэлэ-фашлэхэр зыгъэцӀкӀэрэ лъэныкъуабэ кьы-зэлызыубытыр гупчэхэм заушомбгъуныр, бюджетым епхы-гъэу юф зышлэхэрэм ялэжапкӀэ кьэгъэлъэгъон гъэнэфагъэм нэгъэсыгъэныр, социальнэ ыкӀи инженернэ инфраструктурэр гъэпсыгъэныр, демографием ыльэныкъокӀэ юфхэм язытет нахьышу шыгъэныр, лъэпкӀ ыкӀи дин зегурылоньгъэр гъэ-пытэгъэныр, нэмыкӀхэри.

Адыгеим и Лышхъэу теле-каналэу «Кубань 24» зыфилорэм еплъыхэрэм кьафилотагъ 2007-рэ ильэсым кьыщыуб-

лагъэу республикэм псэолъэкӀэ 344-рэ кьызэрэщызэлуахыгъэр, ахэм ашыщэу процент 90-мэ социальнэ мэхъанэ зэрялэр. Псэулэхэм гъэстыныпхъэ шхьуантлэр яцэлэгъэнымкӀэ пэрытныгъэ зылыгъ шьолыр-хэм республикэр ашыщ. 2015-рэ ильэсым квадратнэ метрэ мин 295,5-рэ зэрыл псэулэ Адыгеим шатыгъ, 2014-рэ ильэ-сым егъэпшагъэмэ, а кьэгъэ-лэгъоныр проценти 9-кӀэ на-хьыб. Адыгеим исхэм япро-цент 50 фэдишэр кьуаджэхэм адэс, ахэм шылэкӀэ-псэулэ амалэу ялэхэр нахьышу шы-гъэнхэм аналэ тет. Мэкъумэщ хьызмэтым зыкьыфэбгъазэмэ,

кьэухъумэгъэным илофыгъохэри шхьафэу шытыгъэх. Мыхэм япхыгъэ учреждениехэм яма-териальнэ-техническэ базэ гъэпытэгъэнымкӀэ юфэу ашлэ-гъэм, тапэкӀэ пшэрыльэу зы-фагъэуцуужьхэрэм Тхьаклушынэ Аслъан кьатегушылагъ.

Программэр зезыщэрэм шло-гъэшлэгъоныгъ Адыгеимрэ Крас-нодар краимрэ юф зэрэзэда-шлэрэм, зепхыныгъэу ялэм АР-м и Лышхъэу уасэу фишлэрэм.

— ЛъэпкӀ зэхэдэ тимылэу, тызегурылоу, ныбджэгъуныгъэ тазыфагу ильэу, тицӀыфхэм шуагъэ кьафэтхъэу тызэдэп-сэуныр ары пшэрыль шхьалэу тилэр, — кьылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Предпринимательствэм ыльэ-ныкъокӀэ шьолыритлум шуагъэ кьытэу юф зэдэшлэнымкӀэ Ады-геир зэлухыгъ. АщкӀэ шысэу кьэпхын плъэкӀышт краим ибизнес шлогъэшлэгъонэу щыт Теуцожь ыкӀи Тэхьутэмыкъое районхэм псэолъэшхохэр зэра-шашыхэрэр. Мы уахътэм мы муниципалитетхэм псэулэхэр бэу ащагъэпсых, ахэм ауаси уигъэрэзэнэу щыт. Ащ кьыхэ-кӀыкӀэ Краснодарцэхэм ашы-щыбэм республикэм унэхэр кьышашэфых.

Гъэсэнэгъэм, псауныгъэр кьэухъумэгъэным алыныкъокӀэ регионитлум чанэу юф зэдэшлэ, ащкӀэ зи пэрыоху шыӀэп. Джащ фэдэу зэгъусэхэу зеклон отас-лэм хэьоныгъэхэр ышыхэм аналэ тырагъэтымэ, шлогъэшхо кьызэритыштыр АР-м и Лышхъэу кьыхигъэщыгъ. МыекӀопэ районим ит зыгъэпсэфыплэ чыплэхэм яинфраструктурэ зэтэгъэпсыхъэгъэным Адыгеим сомэ миллиарди 4 фэдиз зэрэпэлуи гъэхъагъэм игугъу кьы-шыгъ.

Шьугу кьэдгъэкӀыжын, 2015-рэ ильэсым бэдзэогъум и 13-м зэзэгъыныгъэу «Зэкъошныгъэм-рэ зэдэлэжьэнымрэ афэгъэ-хьыгъ» зыфилорэм АР-м иминистрэхэм я Кабинетрэ Крас-нодар краим и Администра-циерэ зэдыкӀэтхэгъэх.

Зэдэгущылагъум икӀэухым республикэм ыпашхъэу щыт пшэрыльхэм, ахэр зэшлохыгъэ-хэ хуонхэм пае анахъэу аналэ зытырагъэтыштыр Тхьаклушынэ Аслъан кьатегушылагъ.

АР-м и ЛЫШХЪЭУ ИЮФШЛЭГЪУ ЗЭЮКӀЭГЪУХЭР

Союзым икьутамэ Адыгеим кьыщызэлуахы

Общественнэ организациеу «Урысыем иныбжыкӀэхэм я Союз» зыфилорэм ишъолыр кьутамэ Адыгеим кьыщызэлуа-хы. Ащ фэгъэхыгъэу мы орга-низациеу итхьаматэу Павел Красноуцкэр тыгъуасэ Мые-кьуапэ шылагъ ыкӀи Адыгэ Рес-публикэм и Лышхъэу Тхьа-клушынэ Аслъан лугагъ. Юф-тхьабзэм хэлэжыагъэх АР-м гъэсэнэгъэмрэ шлэныгъэмрэкӀэ иминистрэу Хьуажь Аминэт, Адыгэ кьэралыгъо ыкӀи Мые-кьопэ кьэралыгъо технологи-

ческэ университетхэм ярек-торхэу Хьунэго Рэщидэрэ Кьу-ижь Саидэрэ.

Союзым икьутамэ Адыгеим кьызэрэщызэлуахырэм мэхъ-нэххо зэрилэр, ныбжыкӀэхэмкӀэ ар лэпылэгъушлоу зэрэщытыш-тыр АР-м и Лышхъэу кьылуагъ.

— Сэнаушыгъэ зыхэлъ ныб-жыкӀабэ тил, ахэм респуб-ликэр ыпэкӀэ лъагъэкӀотэным, экономикэм хэьоныгъэхэр ра-гъэшынэным тыцэгугъы, — кьы-луагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Павел Красноуцкэм кьызэрэ-

рилуагэмкӀэ, фестивалэу «Сту-дентхэм ягъатх» зыфилорэр блэ-кӀыгъэ ильэсым Адыгеим дэгъу дэдэу шырагъэкӀокӀыгъ. АщкӀэ лэпылэгъу кьафэхъугъэ АР-м и Лышхъэу «тхьауегъэпсэу» рилуагъ. Сэнаушыгъэ зыхэлъ ныбжыкӀабэ республикэм зэ-рисыр кьыдалыти, Союзым ишъолыр кьутамэ мыш кьыщы-зэлуахынэу рахъухьагъ. Ащ ипашэу агъэнэфагъ Адыгэ кьэ-ралыгъо университетым сту-дентэу Артур Мелитонян.

П. Красноуцкэм кьызэрэ-

хигъэщыгъэмкӀэ, ильэс 14-м кьыщегъэжыагъэу ильэс 30-м нэс зыныбжхэм юф адашлэ. КӀэлэеджакӀохэм, студентхэм, юфшлэплэ лут ныбжыкӀэхэм сьд фэдэрэ лъэныкъокӀи лэпы-лэгъу афэхъунхэм фэшл про-граммэ гъэнэфагъэхэр агъэфедэх. Ащ фэдэ екӀолӀакӀэм шуа-гъэ кьызэритырэр шыӀэныгъэм кьыгъэлъэгъуагъ. Урысыем ишъолыр 75-мэ Союзым икьу-тамэхэр кьащызэлуахыгъэх, джы ахэм Адыгеири ашыщ хъугъэ. **ТХЬАРКЪОХЪО Адам.**

Тыфэгъушлэ!

Гъомылэшк Руслъан Хьазэрэт ыкъом тыфэ-гушлэ Адыгэ Республи-кэм и Кьэралыгъо Со-вет — Хасэм и Шыт-хъу тамыгъэу «Хабзэ. Пшэрыль. Цыфыгъ» зыфилорэм кьызэ-рфагъэшъошагъэм фэшл. **Ныбджэгъу куп.**

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ коммиссие иунашъу

(ИкӀэух).

1. Урысые Федерациеу и Федеральнэ ЗэлукӀэ и Кьэралыгъо Думэ идепутатхэм яхэдзынкӀэ зы мандат зилэ хэдзыплэ коимкӀэ кандидатхэм еж-ежырэу зыкьызэрагъэлъэгъожьырэм ехьыллэгъэ документхэр мафэ кьэс 2016-рэ ильэсым бэдзэогъум и 12-м нэс — сыхъатыр 9-м кьыщегъэжыагъэу 13-м, сыхъатыр

14-м кьыщегъэжыагъэу 18-м нэс, 2016-рэ ильэсым бэдзэогъум и 12-м — сыхъатыр 9-м кьыщегъэжыагъэу 13-м, сыхъатыр 14-м кьыщегъэжыагъэу 24-м нэс аштэнэу гъэнэфэгъэнэу.

2. Политикэ партиехэм игъоу алыгъэу гъэ кандидатхэр зы мандат зилэ хэдзыплэ коимкӀэ кьызэрагъэлъагъохэрэм яхьыллэгъэ документхэр мафэ кьэс 2016-

рэ ильэсым бэдзэогъум и 23-м нэс — сыхъатыр 9-м кьыщегъэжыагъэу 13-м, сыхъатыр 14-м кьыщегъэжыагъэу 18-м нэс, 2016-рэ ильэсым бэдзэогъум и 23-м — сыхъатыр 9-м кьыщегъэжыа-гъэу 13-м, сыхъатыр 14-м кьыщегъэжыа-гъэу 24-м нэс аштэнэу гъэнэфэгъэнэу.

3. Зы мандат зилэ хэдзыплэ коимкӀэ кьагъэлъэгъогъэ кандидатхэр тхыгъэн-хэм пае документхэр 2016-рэ ильэ-сым бэдзэогъум и 4-м кьыщегъэжыа-гъэу 2016-рэ ильэсым шышхъэлум и 3-м нэс мафэ кьэс сыхъатыр 9-м кьы-щегъэжыагъэу 13-м, сыхъатыр 14-м

кьыщегъэжыагъэу 18-м нэс аштэнэу гъэнэфэгъэнэу.

4. Мы унашъор республикэ гъэзет-хэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» кьащыхъутыгъэнэу.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ коммиссие и Тхьаматэу Н. А. СЭМЭГУ Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ коммиссие исекретарэу Ф. З. ХЬАЦІАЦІ кь. Мыекьуапэ, мэкьюогъум и 17, 2016-рэ ильэс N 93/397-6

Адыгэ Республикэм и Мафэхэу Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэлуклэ Федерациемклэ и Совет щылагъэхэм Урысыем исурэтышхэм я Союз хэтэу, Адыгеим инароднэ сурэтышлэу Еутых Асе илэшлагъэхэр кыщагъэлъэгъуагъэх. Федерациемклэ Советым и Тхьаматэу Валентина Матвиенкэм ахэр лъэшэу ыгу рихьыгъэх ыкли рэзныгъэ тхылъ Еутых Асе кыфигъэшшоагъ. Валентина Матвиенкэм пшъэрылэу кыфигъэуцугъэр ыгъэцаклэзэ, Адыгеим и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат тын лъаплэр Еутых Асе кыыритыжьыгъ ыкли итворчествэ осэшхо кызырэфашырэмклэ ыгу кыделэу кыфэгъушлагъ. Валентина Матвиенкэм анэхь кыхигъэщыгъэ сурэтыш цларылоу Еутых Асе мы мафэхэм зылудгъэклагъ ыкли гушылэгъу тыфэхъугъ.

Тызэрыгушхорэ цыф

игъэ цыфхэм ахэжытыгъ, зиуфи
ащ иплъыхъагъ, — игу
къэкъыжхэмкIэ къыддэгуащэ
Еутых Асе. — Ар сымыгъэшIэ-
гъон слъэкыгъеп, сыда плэмэ
пхъашэу, унашъохэр зыгъэу-
цурэ бзыльфыгъэм мыщ фэдэ
шэнхэр бэрэ къыхафэхэрэп.

Къыхэгъэщыгъэн фае, охъ-
тэ лые зымыгъэ, IофшIэнышхо

Къыхэгъэщыгъэн фæе, охъ-
тэ лые зимылæу, лофшлэнышхо

— Шыпкэз, Валентина Матвиенкэм сифошлагэхэм лъэныкъо зэфэшъхьафэхмэкӀэ уасэ къаритын ылъэкӀышт, — къелуатэ Еутых Асе. — КъзаралыгӀом, сыкъызыхуэгъэ чыгум ятарыхкӀэ тигушыӀэ едгъэжыагъ. Ахэр ситворчествэ епхыгъэх. Лъэпкъу сыкхызэхъухьагъэм итарихъ, ащ къэбарэу пылым, ахэм къакӀэныгъэу непэ къытфэнэжыгъэхэм кӀуачӀэ къысхалъхэ. СигушыӀэ къысхызгъэщы сӀоигуу шыӀэныгъэм, къзаралыгӀом алъэныкъокӀэ опытышхо зылӀэкӀэлъ бзылъфыгъэм гушыӀэгъу сыфэхъуныр зэрэсшогъэшӀэгъоныгъэр. Ащ еплӀыкӀэу

илэхэм бэмэ уарегъэгупшысэ,
сыд фэдэ лъэныкъокли щысэ
зытепхын фэе бзылъфыгъэу
щыт.

Еутых Асе кызыэриорэм-
кӱэ, охтэ кӱкӱым кыкӱоцӱ
зэмысэгъэ чыпӱэм пстэуми агу
кынэжьишт кӱгъэлыӱгъон зэ-
рифэшъуашэу шишын зэрипӱэ-
кӱгъэм ыгъэгущуагъ.

— Мэфищэу кьэгьэлъэгъ-
ныр зыщыкIуагъэм къыкIош
нэмыкI шьолпырхэм къарыкIы-
ххэз селшлагъэхэм яплъышты-
гъэх, — кьелуатэ тигушхэлъу.
— АкIэрытхэу сурэтхэр зы-
тырахыштыгъэх. Ащ фэдэу си-
лошлагъэхэр цыфхэм агу зэ-
рэриххэрэу зыслъэгъукIэ, кшэ-
гъэм мэхъанэу ратырэх кьэлэ-
рэгъэлэ. Ащ лъэшэу сырэгъушхэ.

Урысыем исурэтышхэм я
Союз хэтэу, Адыгеим инароднэ
сурэтышшэ, зэкIэмI зэпашIэрэ
Еутых Асе гуыцIэгуо дэтшIы-
гэм икIэхумх талэкIэ гухэлэу
илэхэм такIэупчIагъ. Ащ кызы-
рилуагъэмкIэ, гуфэбэныгъэ зы-
хигъотэрэ IофшIэныр лыигъэ-
кIотэщт. Адыгэ лъэпкъым зэр-
эфалэжэрэм, идэхэ зэрары-
гъалорэм ригъэхьун, Мыекъуапэ
нахь ыгъэдэхэн гухэлъ гъэ-
нэфагъэхэр зэрилэхэр тигуцы-
лэгъу кытылуагъ. Тиреспубликэ
ыцIэ дахэкIэ зыгъэлоу, тил-
лэпкъ, тикультурэ ибаиныгъэ
цIыфхэм языгъэшIэрэ Асе лъэ-
шэу тыргъушхо. Ащ игъэхъа-
гъэхэм ахигъэхьонэу, анахь
лъэгэлэпI инэу щылэхэм анэ-
сынэу фэтэлэ!

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.
Сурэтхэр Тыркоо Русьлан-
рэ Алексей Гусевымрэ тыра-
хыгъэх.

Автoеджапlэхэр заупльэкlухэм...

Автомобилхэм апкь кыкълу гьогухэм атехьухьэрэ хьугъэ-шлагъэхэм цыфзэ ахэкуадэрэм ипчъагъэ нахьыбэ мэхьу зэпыт. Ар кызыыхэкьырэмэ зэу ащыщ автомобиль-хэм япчъагъэ зэрэхахьорэр, етланэ тэрэзэу емыджа-гъэхэу, правэхэр зыфашцэфхэрэр нахьыбэ зэрэхьурэр. Яцэнэрэ лъэныкьор гьогухэм янахьыбэр джы машинэ жьугъэу шылэ хьугъэм зэрэфытемыгъэпсыхьагъэхэр ары. Ау а пэрыохьухэм акылу кэхьу водителым шлэныгъэ тэрэз зэримылэр, гьогум тет нэмык водителъхэм шхьэклафэ, цлагъэ зерафыримылэр. А зэпстзуми къа-хэклэу гьогум ишпхьэхэр ныбжьыклэхэм бэрэ аукьох.

Статистикэм кыызэригъэ-
лъагъорэмклэ, ящэнэрэ хуыгъа-
шагъэ пэпчэ зылажэр илгъэ
18-м кышгъэгъагъэу 30-м нэс
зыныбжэхэр ары. Кэлэ плыыр-
стырым ишэн гъогум дэгъоу
кышхэлъагъо. Ежъ апэ итын
фае, зыпари кыпчегъы хушътэп,
сидъу хуми, кычегъыгъэм
клэхъажынышъ, течъыжын
фаеу елытгъ. Ныбжыклэхэр
кыдэхырэ транспортн нахы-
бэрэ пэрыоху фэхъух. Псынклэу

машинэр зэрафэ, зиклогур
благыгэклын алгэклы, ащ фэдэу
нэмыкл шысабэ кэпхын плэ-
кышт.

Клэлаклэм ишэн мэхьанэшхо ил, ау автоеджаплэм ныбжыклэр клуагъэу, ащ щеджагъэ зыхьуклэ, тэрэзымрэ мытэрэзымрэ нахь зэхифын ылъэклышт. Гьогуры-клоным ишапхъэхэр уукъохэ зэрэмыхьуштыр, гьогум кьыбдыгет нэмыкл водителъэхэм шхъэкъагъэ афэпшыным еджаплэм кьышгы-

рагъаломаэ, ишыагъэ къэкӀошт. Ныбжь зиэу рулым лухэм алоу кыхэкӀы: «О узыфэсакъыжь къодыекӀэ хурэп, нэмыкӀ водителхэм, анахьэ ныбжьыкӀэхэм, уафэсакъын, зыдыдагъэзэтӀу агу кыхьэрэр къэлшӀэн фæ».

МҮГ гүлшисэхээр шхъэм кви-
зыгъэхьягъэхэр джырэблагъэ
АР-м гэсэныгъэмрэ шэныгъэм-
рэкӀэ и Министерствэ авто-
еджаплэхэр зеуплъэкӀухэм зэ-
фэхьысыжъуэ ышӀыгъэхэр арых.
Автоеджаплэр кызызуахын ху-
мэ, адрэ еджэплэ учрежде-
ниехэм афэдэу лиценzie ми-
нистерствэм реты. Ащ елы-
тыгъуэ уплъэкӀунхэри зэхещэх.
ГИБДД-м уплъэкӀунэу а еджа-
плэхэм ащызэхихэхэрэм якӀэу-
хэм министерствэр ащегъэгъуа-
зэ. Гъэтхапэм и 18-м кыщегъэ-
жъагъуэ и 31-м нэс министр-
ствэмрэ прокуратурэмрэ зэгъу-
сэхэу автоеджаплэ 20 ауплъэ-
кӀугъ. Ахэм ащыщэу пшӀымэ
язытет шкӀӀэгъэшхохэр кы-
хагъэшыгъэх.

Шыыпкъэ, еджапIэ пэпчъ егъэджэн планыр министрествэм кыилэкигъэхьагъ. Апэрэмклэ зэклэми дэгъоу Iоф ашIэ фэд.

ау йофыр нэмыклэу упльэкӀунхэм
къагъэльэгъуагъ.

Мы илээсым ищылэ мазэ кышгеръжабагэу гэтхапэм нэс министерствэм кыилэкльхьэгъэ тхылъхэм арытхгъагъ Адыгеим иавтоеджаплэхэм кчалчлыкылгъэ нэбгыри 9-мэ ялажьэклэ гьогухэм авариихэр атыхьухьагъэхэу. Ау кызырэрчлэкылгъэмклэ, хьугъэ-шлэгытфыр зилжъэ клэлэ ныйжыклэхэр Краснодар краим иавтоеджаплэхэм ашеджагъэх, нэбгыри 4-м Адыгеим иеджаплэхэр къаухыгъ. Красногвардейскэм, Джаджэм адэтхэр ыкли Мыекьуапэ иавтоеджаплэи 2-мэ ахэр ашеджагъэх.

Гэтэхалэм шылэгэз уллэ-
күнхэмклэ прокуратурэм тхылъ
22-рэ Іэклэгэыхаг. Еджэлнэ
20-м шыщү 10-м изытэт уигэ-
рэзэнэу шымытэу кычлэклыг.
Зэрэрагэджэхэрэ шапхэхэм
аклэмыхэхэу агэуэнфыгыэх.
Еджэлэхэм яматериальнэ базэ
непэрэ мафэхэм аклэмыхэу
альптаг, яавтодромхэм уагэ-
рэзэнэу шытэп. Ащ фэдэ авто-
еджэлнэ 12-мэ прокуратурэм
тхылъхэр афигэхыгыэх. Еджа-
лэхэм ашышхэм ГІБПД-м ква-

ритын фэе тхылъхэр ямылэхэу
лоф ашлэщтыгь. Еджаплэм ад-
ресэу кыбгьэлбагьорэм лоф
щыплшэн плэжкынэу шымытэу,
аукьодыеу тхылъхэм арытхагьэу
кычлэкыгь. Ащ фэдэу Инэм
дэт автоеджаплэхэм ащыц гор-
рэм 2015-рэ ыкы мы илэз-
сым игьэтхалэ нэс хэбзэнчэу
лоф ышлагь. Ащ шеджагьэхэм
аратыгьэ правэхэр джы мы-
шыппкьэхэу алытэшт, ау
еджаплкэу атыгьэр кыызэкла-
гьэкложытшэн.

Шапхээхэр зыукыогээ еджаплэхэм прокуратурэм иунашьоклэ тазырэу сомэ мини 150-рэ атыральхьяг. Аууплэклүгээ еджаплэхэм ялофьшлэхэр аштэхэ зыхукүлэ, ятхылшэр икью фэдизэу аууплэклүштыгьэхэп. Зиоф хыкумым ыуагьэхэр еджаплэм пштэнхэу зэрэщымы-тыр кыдамыльытэу кыхэкылыг. Комиссиеу лоф зышагьэм зерилытэрэмклэ, еджаплэхэр нахьыбэрэ ууплэклүнхэ фae. Ащ тетэу мышыгьэмэ, шлэныгээ дэгьухэр ныбжьыклэхэм араггьэотынын уицыхьэ тельнын ыльэклыштэп.

СИХЪУ Гошнагъу.

Узыщыфэе чыплэм къыщыпфагъэуцуужьыщтэп

Къэлэ транспортымклэ зеклорэ цыфхэм гу лъамытагъэу щытэп автобусхэу «маршруткэклэ» заджэхэрэр гъогу къэгъэзэгъухэм къазэращымыуцуужьы-хэрэр. Нэмыкл транспортхэм ялытыгъэмэ, ащ игъогупклэ нахь лъэплагъэми, улыщыфэе чыплэм къыщыбгъэуцуунышъ, уитысхьанэуи укыкыжыынэуи амал шылагъ. Джы хэушъхьафыкыгъэ къэуцуплэхэм ахэр къащэуцух.

Юфыр къэзыгъэхьылабгъэр хэбзэгъэуцугъаклэу «Цыфхэмрэ хьылъэхэмрэ автомобилхэмклэ, джаш фэдэу къэлэ электрическэ транспортымклэ зэрэзэрашэщтхэм илоф УФ-м зэрэщыгъэпсыгъэм ехьылабгъ» зыфилоу блэкыгъэ илъэсым аштагъэр ары. Мы законыр бэшлагъэу шылагъ, ау ар зэфэдэу агъэцаклэщтыгъэп. Джы пхъэшагъэ хэлъэу водителхэм Ространснадзорыр, Къэралыгъо автономиспекцир альэплъэх.

Цыфхэр а зэхьокыныгъэм фэхъазырынхэм фэшл мэкьюогъу мазэр къымыхъээ, маршруткэхэм ащыщхэм аклоцл мэкъэгъэлухэр къаралулгъагъэх хэушъхьафыкыгъэ къэуцуплэхэм пассажирхэр къащитысхьанхэ, ащикыжыынхэ зэрэфаем ушагъэгуазэу. Хэбзэгъэуцугъэр апэрэу зыукъорэм тазырэу сомэ мини 3, ятланэрэм сомэ мини 5 атыралъхъашт, адрэ къыклэпкылохэрэм — машинэ зэфэнымклэ фитыныгъэр ыкли водителым лицензиэ илэмэ, алахыштых. Ау нахьыбэрэмклэ лицензиер къызэрэтырэр водителхэр арэп, фирмэу юф зыфашлэхэрэр ары.

Зэхьокыныгъэу зигугъу къэтшырэм гумэкыгъохэр, мы-

рзэныгъэхэр къыпкыгъэх. Гушылэм пае, щылэх цыфхэу «Сыда маршруткэм тежэу тыщытышта тызыщыфаем къыт-фамыгъэуцуштмэ, нэмыкл транспорт титысхьэмэ ары» зылохэрэр. Джыри зэремысагъэхэм къыхэклэу водителым текуохэзэ куо-хъаухэр маршруткэхэм къарэтаджэх.

Узегупшысэклэ, зы лъэныкъомклэ, хэбзэгъэуцугъаклэр зэрагъэцэклэщтыр нахь тэрэз. Сыда плэмэ гъогу зэпырыкыплэхэм ахэр къазыщыуцухэклэ, гъогурькыном ищынэгъончъагъэ лъэшэу изэрар зыщеклырэ чыплэхэр къыхэклых. Джаш фэдэу транспорт зэхэтхэр зэтыралажэхэзэ гъогум щызэрехьыллэх.

Юфым еплъыкылу фырялэм зыщыдгъэгъозэнэу транспортымклэ Министерствэм илофышлэ, маршруткэм ис водителхэм ыкли цыфхэм гушылэгъу тафэхъугъ.

Адыгэ Республикэм псэолъшынымклэ, транспортымклэ, псэуплэ-коммунальнэ ыкли гъогу хьызмэтхэмклэ и Министерствэ иотдел ипашэу Сергей Толстиковым къызэриуагъэмклэ, мы хэбзэгъэуцугъэр бэшлагъэ заштагъэр нахь мышлэми, икыу

фэдиизэу гъэцэклагъэ хъуштыгъэп. Ар пхырызыщырэри, лыплъэщтыри Адыгеимклэ ыкли Краснодар краимклэ къэралыгъо автодорожнэ лыплъэнымклэ къулыкъур ары. Къалэм игъогухэр мы зэхьокыныгъэм фэгъэхъазырыгъэх. Къэуцуплэхэр шэо гъожьклэ хэгъэтхьыкыгъэхэу асфальтым фашыгъэх, пкъэу члэгугъэм автобус тамыгъэр тешыхьагъ. Джаш фэдэу хэушъхьафыкыгъэ чыплэхэм маршруткэхэр джы къащыуцуштых.

Водитель нэбгырэ зауламэ яеплкъыкылэхэм защыдгъэгъозагъ, ау ацлэхэр къыталонхэ адагъэп.

— Хэбзэгъэуцугъаклэм икыу фэдиизэу тигъогухэр фэхъазырхэп. Хэушъхьафыкыгъэ къэуцуплэхэу тфашыгъэхэр маклэх. Къэуцуплитлэм азыфагу километрэ фэдиизэу къызыдафэхэрэр къыхэклы. Ащ фэдиизэу зизэпэчыжъагъэм нэсынхэр нэжълужьхэм къыхьыльэклы, лалъмэкъ хьылъэхэр зылыгъхэми ягопэшхоп. Тыгу ягъоу къазыфэдгъэуцуклэ, тауж итхэу къытлэплэхэшъ, тазырышхоклэ тагъэ-

пщынэщт. Арышъ, къытетынэнхэ фаеу мэхъу. Е къыдгъэтлысхъэгъэхэу къатцэхэрэр зэресагъэхэу зыщыфаем къащыфэдгъэуцунэу къыклэлъэлух, зыблэтщыхэклэ, къытэхьонхэзэ, пчъэр лъэшэу къыраутэкызэ екыжыых. Къэуцуплэхэр нахьыбэ ашлэхэмэ, ащ фэдиизэу ахъэшхуи теклодэщтэп, тэркли, щынэгъончъагъэмкли нахь гупсэф хъушты.

Ася, ильэс 56-рэ

ыныбжъ:

— Мафэ къэс маршруткэм итлысхъэхэрэм сачыщ. Мыекъуапэ ирайон цыклоу «Шовгеновский городокклэ» заджэхэрэм сыщэлсэу. Сиунэ сыкъызэрикылу маршруткэр къэзгъэуцути, юфышлэми, бэдзэрми сыклоу сыхэбзагъэ. Джы ащ фэдэу амал силэжъэп. Къэуцуплэр кварталитлэу фэдиизэу къыспэчыжъэ хъугъэ. Пчэдыжъ гужэжъогъум а гумэкыгъор нахь зэхэошлэ. Къызгурэлэ гъогум къытехъухэрэ хъугъэ-шлагъэхэр нахьыбэ зэрэхъугъэхэр, ахэр дэгъэзыжыгъэнхэм фэлюрышлэрэ хэбзэгъэуцугъэхэр къызэрау-

гупшысырэр. Ау хэушъхьафыу-кыгъэ къэуцуплэхэр нахьыбэу урамхэм къазытырагъэуцохэклэ, нахь лэрыфэгъу хъушты.

Марыет, юф ешлэ, ильэс 45-рэ

ыныбжъ: — Къэлэ транспортыр бэрэ сэгъэфедэ. Непэ пчъагъэрэ сарытлысхъэу къыхэклы. Анахъэу маршруткэр сшлогупсэфэу къыхэхьыштыгъэ. Гъогупклэр сомитлуклэ нахь лъаплэми, узы-дэклорэ чыплэм псынклэу унэсы ыкли улыщыфэе чыплэм укыщыкыжыын амал шылагъ. Зэхьокыныгъаклэр къызэрежъагъэм сышыгуаз. Иягъэ сэ лъэшэу къысэкыштытэп, гъогу лыягъэ склунэу сипсауныгъэ къехьы, лалъмэкъ хьылъэхэр зесхъэхэрэп, ау тлэкы нахь пасэу пчэдыжырэ унэм сыкъыкын фаеу хъушты. Ыпкылу цыфым ытыштыт джы еплъыжыштытэп къысшлэшлэ, апэу къэуцурэ транспортэу ищыкыгъэ лъэныкъом клорэм итлысхъашты.

Сусан, ильэс 39-рэ

ыныбжъ:

— Гъогурькыномыр щынэгъончъэнымклэ нахьышлэ ашлэу алозэ, нахь шынагъо хъугъэу сэлъытэ. А зы къэуцуплэм троллейбусри, маршруткэ пчъагъи зэготхэу къыщызэхэуцохэ хъугъэ. Ахэм азыфагу цыфхэр дэтхэу ящыкыгъэ номерым лъэчъэх. Ар тэрэзыджэу щыт.

Еплъыкылэхэр зызэбгъапшэхэклэ, зэфэхьысыжыыр зы. Нахьышлэм фэлюрышлэнэу щыгъуыхэзэ хэбзэгъэуцугъэхэр аштэх, ау ахэр икыоу гъэцэклагъэ хъунхэм фэшл ищыкыгъэ амалхэр зэрэхъэшъухэрэп. Тыщэгугъы тапэклэ тикъалэ иурамхэм ищыкыгъэ хэушъхьафыкыгъэ къэуцуплэхэм япчъагъэ фэгъэзэгъэ къулыкъухэм ахагъэхьонхэм.

ЮШЫНЭ Сусан.

Сурэтыр Юшынэ Асплан тырихыгъ.

Спектаклэ шыклэм тетэу рагъэджагъэх

Автомобильхэмрэ лъэсрыкылохэмрэ азыфагу илэын фэе щынэгъончъэ зэпэчыжъагъэр зыфэдиизыштыт фэгъэхьыгъэ урок Адыгэ республикэ гимназиэм иклэлэеджаклохэм ялагъ. Адыгеим игъогу полицейскэхэм я 3-рэ «Б» ыкли я 7-рэ «Б» классхэм арысхэм спектаклэ шыклэм тетэу урокыр афызэхашагъ.

Гъогу щынэгъончъагъэм иагентыгъэх я 7-рэ классым щеджэрэ пшъашъэхэр. Ахэр — чэтыу Катафотэу лыхъужъэу, чанэу, акы-

лыгъэ хэлъэу гушылэу, пшъэдэкыжъ зилэу щытыр ыкли ныбжыкылу, зызгъэсэрэ къодые хъэ цыклоу Флик.

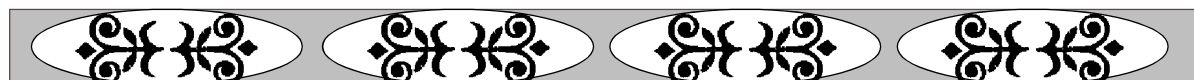
Гъогурькыном ишпахъэхэр зэрашлэхэрэм фэгъэхьыгъэ упчлэхэу агентхэм къатыгъэхэм клэлэцыкылухэм джэуапхэр къаратыжыгъэх, зэнэкъокыу-джэгуклэ зэфэшъхьафхэм ахэлэжъагъэх.

Мы юфтхъабзэм ишлуагъэклэ зеклорэ транспорт амалхэмрэ лъэсрыкылохэмрэ азыфагу зэпэчыжъагъэу илэын фаем щынэгъончъагъэмклэ мэхъанэу илэр агурагъэлуагъ. «Нэфынэр къэзытырэ пкыгъом», «щынэгъончъэ зэпэчыжъагъэм», «дистанцием» къарыкыхэрэр къафалотагъэх.

Юфтхъабзэм иклэу инспекторхэм шлухъафтынэу лъэсрыкылом иудостоверениехэр клэлэцыкылухэм аратыгъэх.

ТРЭХЪО Байзэт.

Штабым иинспектор, полицием илейтенант.

Хьэдэгъэлэ Айтэч тигукъэкIыжъ хэтыщт

шъыпкъэжыгъ. Ащ нэужым гуманитар ушэ-тынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтым IофщишIэнэу регъажъэ. Адыгэ этнологиер ары Айтэч сэнэхатэу кы-хихыгъэр. Ащ лъапсэу илэри дэгъоу къэплон плъэкIыщт. Адыгэм игушъхьэбаиныгъэ изгъэшлэн фэзыщэгъэр ятэу Хьэдэгъэлэ Аскэр ары.

ИцIыкIугъом кыщегъэжыгъэу нартмэ якъэбархэр зэхихы-щтыгъэх ыкIи ыгукIэ зыхищэ-щтыгъэх. Джащ фэдэу зэхэп-хырэр ары шIэныгъэ шъыпкъэ хьурэр. ЕтIани мэхъанэ зилэр шIэныгъэу бгъотыгъэр щылэны-гъэм щыпхырыпщыныр ары. Ари Айтэч кыдэхуыгъэмэ ащыщ.

Аужырэ илъэсхэм проблемэ гъэшIэгъонхэм Айтэч гу алъытагъэу ыкIи куоу Iоф адишIэнэу ыублэгъагъ. Ахэм зэу ащыщ Темыр Кавказым цIыф лъапкъэу щыпсэхуэрэм бэгъашIэу ахэтхэр гъэунафы-гъэнхэр. А Iофыгъом научнэ еклонIакIэу илэхэр кыгъотынхэу ыуж итыгъ. ЦIыф бэгъашIэхэр Кавказым икультура хэтыхэ зэрэхуыгъэр зэригъэшIэным пае Адыгеим, Абхъазым, Къэбэрт-тэе-Бэлъкъарым, Тыркуем ады-гъэу арысхэм анэсыгъ. НэмыкI цIыф лъапкъэхэм бэгъашIэу ахэтхэр Айтэч ыгъэунафынэу Темыр Кавказым иреспубли-кэхэм алъылэсыщтыгъ. БэгъашIэм ищыIакIэ зыфэда-

гъэр, ащ гъогоу кыкIугъэр зэригъашIэщтыгъэ. Гукъаор ахэр зэкIэ тхылъэу кыдигъэкIынэу игъо зэрэфимыфагъэр ары.

Айтэч икIалэу Нарт зып-лъэгъукIэ, ятэжыи, ежыри нэп-лъэгъум кыкIэуцох. Ежъ ду-наим темытыжымыи, лъэуж дахэ кызэригъэнагъэр олэгъу. КIалэр дэгъоу ыгъэсагъ, ри-гъэджагъ, шэн-хэбзэ дахэхэр

Хьяр е кын зилэм апэ итэу нэсыщтыгъэ. ЦIыф хьалэлэу, гукIэгъушхо хэлъэу, шэн гъэ-тылыгъэ илэу Айтэч щытыгъ. Ышъыпхъоу Асыети, ышэу Ай-дэмыри кыгъэгъунащтыгъэх. ЗэкIэ илахыылхэм ыналэ аты-ригъэтыщтыгъ. ШъхьэкIафагъэу Айтэч хэлъымкIэ лъэшэу цIыф-хэр ехъуапсэщтыгъэх, «Ащ фэ-дэ кIалэ уилэмэ, жьышъхьэ

ятэ иунэ лъэшэу кыуухъумэщ-тыгъэ. Ащ дэгъу дэдэу кьегъэ-лъагъо Айтэч лъагъоу зыщы-щым ылъапсэ пытэу зэрэпхы-гъагъэр. Къуаджэр, ятэ иун, ятэшыр, ятэшыпхъухэр, иныб-джэгъоу дэхэр — зэкIэ ахэр Айтэч игупсэхэу ыкIи ыгъэ-лъаплэхэу щытыгъ. Гукъау нахь мышIэми, цIыфыбэмэ ащ фэ-дэхэр ащэгъупшэжыкх е мэхъанэ ратырэп.

Хьатикъуае цIыфэу дэс-мэ Айтэч инэу алъытэщты-гъэ ыкIи агъашIэщтыгъэ. Игъонэмысэу идунай зе-хъожымыи гухэкIышхо ащы-хуыгъ.

Айтэч Iоф дэпшIэнкIэ гупсэфыгъ. Уригъусэу тыдэ укIуагъэми, уилытэщтыгъэ, кыпфэсакъыщтыгъэ. Лъэ-шэу гукъау кыпщэху кы-зэрэпхымыжыкх. ЗэкIэ институтым иколлективкIэ тишIэжъ Айтэч хэтыщт. Нарт шъау, адыгэлI шъып-къэу, шъыпкъагъэ зыхэлъ ныбджэгъоу Айтэч тыгу кынэжыкхыщт.

Тхэм джэнэт лъаплэр кыриет. ИкIалэу Нарт, ишъхьэгъусэу Светлани, ышъыпхъу-ышыхэу Аси, Ай-дэмыри ащымыгъупшэнэу, илъэсыбэ лъагъэшIэнэу та-фэлао.

**ЕМТИЛЪ Разыет,
ПЭНЭШЪУ Аскэр.
АРИГИ-м илофышIэх, шIэ-ныгъэлэжыкх.**

хильхьагъэх.

Айтэч институтым илъэс 15-м кьехьурэ Iоф щылагъ, кыт-хэтыгъ. ЦIыфыгъэу Айтэч хэ-ллыгъэм бэрэ укытегушылэн плъэкIыщт. Адыгагъэр, цIыфы-гъэр дэгъоу зэрихьэщтыгъэ.

тхьагъо кыюкIушт» алощтыгъэ.

Хьэдэгъэлэ Аскэр лъэшэу игуапэу кылуатэщтыгъ ыкIи арэущтэу икIалэ зэрэхуыгъэм щыгушIулыщтыгъ. Икъоджэ гупсэу Хьатикъуае щыгъупшэ-щтыгъэп, ренэу кIоштыгъэ ыкIи

ХЭБЗЭГЪЭУЦУГЪЭХЭР

Мэхъанэшхо зэриIэр къагурыIозэ...

Сыд фэдэрэ къэралыгъуи, сыд фэдэрэ лъэхъани анахь баиныгъэу илэр цIыфыр ары. Ащ ипсауныгъэ къэухъумэгъэныр анахь Iофыгъо шъхьалэхэм ащыщ.

Ащ кыпкъырыкIыхэзэ, 2013-рэ илъэсым имэзае и 23-м Урысыем щаштагъ Федераль-нэ законэу N 15-р зытетэу «Тутын Iугъомрэ тутын зэрэ-шъохэрэмрэ зэрарэу къахы-рэм цIыфхэр щыухъумэгъэн-хэм фэгъэхьыгъ» зыфиIорэр. ПэшIорыгъэшъэу ащ хэлъагъэх, зэрагъэшIагъ ыкIи дырагъэштагъ УФ-м и Къэралыгъо Думэ ыкIи ФедерациемкIэ Советым. Пшъэ-рылъ шъхьалэу мы хэбзэгъэ-уцугъэм илэр, псауныгъэр къэ-ухъумэгъэнымкIэ Дунэе орга-низацием и Рамочнэ конвен-ция тегъапсыхьагъэу, тутыныр зыгъэфедэхэрэмрэ ащ илугъо зэрар зэрихьэхэрэмрэ зэфыщы-тыкIэу ялэн фаер, ар кыдзэы-гъэкIыхэрэм, зыщэхэрэм ашIэ-нэу щытыр икъоу алъыгъэлэсы-гъэныр, шэпхъэ пытэ мы Iо-фымкIэ щылэ шлыгъэныр ары.

Хэбзэгъэуцугъэр заштэм ыуж щэгъогогъо — 2014-рэ илъэ-сым ичъэпыогъу ыкIи итыгъэ-

гъэзэ мазэхэм, 2015-м итыгъэ-гъазэ ыкIи 2016-рэ илъэсым имэлылфэгъу мазэ — зэхъо-кIыныгъэхэр ыкIи хэгъэхъо-жынынхэр фашыгъэх. Ары къэс цIыфым ифитыныгъэхэр мы-укъогъэнхэр, Конституцием ар диштэныр лъапсэу ащ илагъ. Мыщ ия 3-рэ статья ия 2-рэ пункт кызэрэшилорэмкIэ, Уры-сые Федерацием ышлыгъэ дунэе зэзэгъыныгъэхэм мы хэбзэгъэ-уцугъэм кыдильгъэрэ шапхъэ-хэр зыгорэкIэ атекIыхэ хъу-мэ, дунэе зэзэгъыныгъэм ишап-хъэхэр ары зэрыгъозэнхэ фа-ехэр.

Тутын Iугъомрэ тутын зэрэ-шъохэрэмрэ зэрарэу къахы-рэм цIыфхэр щыухъумэгъэн-хэм фэгъэхьыгъэ хэбзэгъэ-уцугъэм мы Iофыгъом еклонIакIэу фишIырэр, принцип шъхьалэу зэрыгуазэхэрэр мыщ ия 4-рэ статья кыщелэ:

1) тутын Iугъомрэ тутын зэ-решъохэрэмрэ зэрарэу къахы-рэм цIыфхэр щыухъумэгъэн-

хэмкIэ фитыныгъэу ялэр мы-укъогъэныр;

2) мыхэм апкъ кыкIыкIэ цIыфхэм сэкъатныгъэ ялэ мы-хъуным, игъонэмысэу дунаим емыхыжынынхэм фэшI пэшIоры-гъэш IофшIэныр зехьэгъэныр;

3) мы Iофыгъом епхыгъэу цIыфхэм яфитыныгъэхэр мыу-кьогъэнхэмкIэ къэралыгъо хэбзэ органхэм, чIыплэ зыгъэIорышIэ-жыкIыплэ органхэм, предприни-мателхэм ыкIи юридическэ лицэкIэ алъытэхэрэм пшъэдэ-кIыжъ ахыныр;

4) тутыныр кыдзэыгъэкIырэ е IузыгъэкIырэ организациехэм яфедэ нахь цIыфхэм япсау-ныгъэ къэухъумэгъэныр апшъэ шлыгъэныр.

Хэбзэгъэуцугъэу зигугъу тшIы-рэм кышызэхэфыгъэх цIыфхэм япсауныгъэ тутын Iугъом ыкIи тутыным ащыухъумэгъэнхэм

фэшI федеральнэ хэбзэ орган-хэм, УФ-м и субъектхэм якъэ-ралыгъо хэбзэ органхэм, чIыплэ зыгъэIорышIэжыкIыплэ органхэм пшъэрылэу, фитыныгъэу ялэ-хэр. Джащ фэдэу кышызгъэ-нэфагъэх мы лъэныкъомкIэ цIыфхэм яфитыныгъэхэри, яп-шъэрылэхэри. Мыхэм ямыза-къоу, тутын Iугъом ыкIи туты-ным зэрарэу къахырэм цIыф-хэр ащыухъумэгъэнхэм ылъэ-ныкъомкIэ унэе предпринима-тельхэм ыкIи физическэ ли-цэхэм яфитыныгъэхэри, япшъэ-рылэхэри мы хэбзэгъэуцугъэм кышызэхэфыгъэх (я 5 — 7-рэ ыкIи я 10-рэ статьяхэр).

ЦIыфхэм тутыныр нахь ма-кIэу агъэфедэу хъуным, пса-уныгъэм ащ зэрарэу рихырэм кышызгъэкIэгъэным афэшI зе-хьэгъэн фэе Iофыгъохэри хэб-зэгъэуцугъэм кышызгъэнэфагъэх (я 11-рэ статья):

1) чIыплэ гъэнэфагъэхэм ту-тын ащешъонхэ фимытхэу шIы-гъэныр;

2) нахь макIэу тутыныр ащэфы хъуным фэшI уасэм ыкIи хьакъулахыым зэхъокIы-ныгъэ афэшIыгъэныр;

3) тутыныр рекламэ шIы-гъэным ыкIи ар нахьышIоу Iу-гъэкIыгъэным епхыгъэ Iофы-гъохэр зэрахъанхэ фимытын-хэр;

4) цIыфхэм тутыныр чIады-жынымкIэ медицинэ IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэныр;

5) зыныбжъ имыкьугъэхэм

тутын арамьщэныр, ежъхэми ар арамьгъэщэныр.

Хэбзэгъэуцугъэм чIыплэ гъэ-нэфагъэ щуебыты тутын Iугъом ыкIи тутыным псауныгъэм зэ-рарэу рахырэр цIыф жьугъэ-хэм алъыгъэлэсыгъэн зэрэфаем, ащ епхыгъэ Iофыгъоу шIокI имылэу зехьэгъэнэу щытхэм.

Тутыныр ыкIи ащ хэшIыкIы-гъэ продукциер зырыз шIыкIэм тетэу зыщашэнхэ алъэкIыщт ыкIи зыщашэнхэ фимытхэ чIы-плэхэри хэбзэгъэуцугъэм кы-щызгъэнэфагъэх (я 19-рэ ста-тияр). Ащ кызэрэшилорэмкIэ, ахэр ащыпцэнхэ уфитэп гъэ-сэнэгъэм, культурэм, ныбжыкIэ IофыгъохэмкIэ органхэм яучреждениехэм, спортым, ме-дицинэ фэлэ-фашIэхэм япхыгъэ чIыплэхэм, общественнэ транс-портым, къэралыгъо ыкIи чIыплэ зыгъэIорышIэжыкIыплэ органхэр зычIэтхэ унэхэм, нэмыкIхэми. Джащ фэдэу кыщелэ гъэсэ-ныгъэм иучреждениехэм мет-ришъэм кышызмыкIэу апэлу-дзыгъэн зэрэфаер тутын зыща-цэн алъэкIыщт чIыплэр. ЩакIо-хэми тутыныр зэрэащэхэрэмкIэ (ныбжыым елъытыгъэу) пшъэ-дэкIыжъ зэрахырэри хэбзэгъэ-уцугъэм кышызгъэнэфагъ.

Кыыхэгъэхъожыгъэн фае мы хэбзэгъэуцугъэм хэгъэхъожы-нэу, зэхъокIыныгъэу фашыгъэ-хэр зэкIэ цIыфым ифитыныгъэ-хэм ямызакъоу, ипсауныгъи къэухъумэгъэным зэрэфэлоры-шIэхэрэр.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

Неуц — медицинэм илофышлэ и Маф

Ятэ ильэуж рэкlo

Цыфым ищылэныгэккэ псауныгэм нахь лъаплэ щылэп. Арышъ, ар къэухъумэгъэным эпхыгъэ сэнэхъатыр кыыхэзыхыгъэу рылажьэхэрэм лъытэныгъэ ин афэпшынэу щыт.

Тхьэм медицинэм кыфи-гъэ-хъугъэу, зылэ хэзагъэу, зыпсэ хэзылхъэхэрэм ащыц Адыгэ республикэ клиническэ сымэджджыым врач-неврологэу loф щызышлэрэ Цокъэшлэ Саидэ. Врач сэнэхъатым зищылэныгъэ езылхыгъэ унагъом ар кыихъухъагъ. Янэу Светланэ ильэс пчъагъэрэ терапевтэу поликлиникэу N 2-м loф щылашъ, нэужым Мыекыуапэ дэт поликлиникэу N 4-м къащэжы, бэрэ ащ ипашэу лэжьагъэ. Ятэу Аслъан врач-неврологэу цыфхэм япсауныгъэ къэухъумэгъэным фэлажьэ, ищытхъурэ идахэрэ нэмыкI арымыгъалоу, сэнэхъатэу кыыхихыгъэм фэшъыпкъэу, ыгурэ ыпсэрэ етыгъэу loф ешлэ. Ыши, нысэу къафащэагъэри мы сэнэхъатым рэлажьэх.

— СицIыкIугъор поликлиникэм, сымэджджыым ащыкIуагъ. НэмыкI сэнэхъат кыыхэсынэуи сегупшысагъэп. 1991-рэ ильэсым Краснодар дэт Кубанскэ медицинэ академием сычлэхъагъ ыкIи ар кызырэсыухэу

Адыгэ республикэ клиническэ сымэджджыым loф щысшлэнэу езгъэжьагъ, — кыитфелуатэ Саидэ.

Ильэс пчъагъэрэ loф зышлэгъэ бзылфыгъэ ныбжьыкIэм хъугъэ-шлэгъэ зэфэшхъафхэр пэкIэклыгъэх, ахэр гум кыинэжьыгъэх.

— Гукъау нахь мышлэми, ныбжьыкIэхэу уз хылыгъэ зилэу кыитэуалэхэрэм япчъагъэ нахьыбэ мэхъу зэпыт. Ильэс залэкIэ узэкIэлэбэжымэ, ильэс 14 нахь зымыныбжэ пшъэ-шъэжыгъэу кыитфашэгъагъэр сыгу кынагъ. Бэрэ ар тиотделение чIэлъыгъ. Москва кыикIыгъэ специалистхэр тилэпылэгъоу ипсауныгъэ зыпкъ идгъэуцожьыгъагъ. Иуз хъужынау щытэп, ау ыльакъо пшъэ-шъэжыгъэр кыитедгъэуцожьыгъагъ. КIэух дэй зилэхэри гум кыенэжьых, ахэр нахь макIэ хъунхэр ары тызыфэлажьэрэр, — игукъэкIыжхэмкIэ кыиддэгуащэ тигушылэгъу.

НеврологиемкIэ отделением Саидэ loф зыишлэрэр ильэс

20 шлэхэу хъушт. Гъэрекло кыищегъэжьагъэу ятэу Аслъан ильэс 25-рэ фэдизырэ зипэщэгъэ отделением пащэ фашыгъ. Пшъэрылэгъу илэхэм къахэуагъ. Врачэу loф зеришлэрэм даклоу коллективым пэщэныгъэ дызэрехъэ. Ятэ ильэуж рыклозэ, илофшлэгъухэм зэгурьлоныгъэ азыфагу зеришлэу, кыяолэрэ сымаджэхэм Iэпылэгъу зерафэхъуштым пыл. Сымэджджэ хылыгъэу къащэгъэмкIэ зы такыкIэри лъаплэ, псынклэу Iэпылэгъур ебгъэгъотын фае.

— Сятэ фэдэ сыхъунэу, ащ игъогу сырыклонэу сыдыгъокIэ сыфэягъ. Ильэс 45-рэ хъугъэ ащ loф зишлэрэр. Исэнэхъат хэшылкIэу фырилэм, ишъыпкъэу сыд фэдэрэ loфи зэрэпылтым, гукIэгъу хэлъэу цыфхэм зэ-

рафыщытым щысэ тесэхы. Джащ фэдэу силофшлэгъухэм сыдыгъокIи сакIэрэпллы. СилофшлэнкIэ нэмыкI къэлэшхохэм сыклоу кыыхэкIы. Тэц фэдэ специалистхэм ялофшлэн зэрэзэхашэрэм сызепллыкIэ, тэ тиотделение Iутхэми шлэныгъэу алэкIэлымкIэ ауж кыизеримынахэрэр сэлъэгъу ыкIи ащ сегъэгъушхо, — ело Саидэ.

Сымэджджыым еоллэгъэ цыфым илажьэр гэунэфыгъэныр, псынклэу ащ Iэпылэгъу ебгъэгъотыгъэныр ары пшъэрылэ шъхъалэу щытыр. Ау гукIэгъу хэлъэу, гүфэбэныгъэ илэу врачыр кыизэрэпфыщытми мэхъанэшхо зэрилэр зэкIэми тэшлэ.

— Кыисщыгъугъэу къэкIогъэ цыфым амалэу силэмкIэ сызэрэдэлэпылэщтым ыуж сит. Хэтрэ цыфи уз илэ зыхъукIэ зэхъокIы, нахь гуцэфэшылэ, зэкIэми ащыщынэ мэхъу. Неврологическэ уз зилэм ифизическэ амалхэм къащыкIэу бэрэ кыыхэкIы, Iэпылэгъу ящыкIагъэ мэхъу. Ар ашлогумэ-кIыгъоу кын алъэгъу, ягъэпсыкIэ зызэблехъу. Медицинэ Iэпылэгъу тэрэз кызырэхэпхышт закъор арэп, цыфым ыгу зэрэмыгъэкIодыштым, кыизэрэдэпщэщтым упылтын фае. СыдыгъокIи цыфыгъэр зыщыбгъэгъупшэ хъуштэп. Кын зыльэгъурэ цыфым ычыллэ зисэгъэуцо, сфэлъэкIыштыр фэсы-

мышлэу рэхъатныгъэ згъотырэп. Сымэджджыр ятлонэрэ унэ тфэхъугъ, — ело врач ныбжьыкIэм.

Ежъ ицIыф гъэпсыгъэкIэ Саидэ шъабэу, цыфышлу, гукIэгъушхо хэлъ. Рэхъатэу гуцылэу, зыгорэм ишлуагъэ ригъэкIымэ, Iэпылэгъу фэхъумэ, насыпыгъэкIэ зыфилъэгъужьэу, ащ гушлуагъо хигъуатэу, кIуачIэ кыиритэу щыт.

Къеоллэгъэ сымаджэм медицинэ Iэпылэгъу ригъэгъотэу, ар ыльэ кызытыригъэуцожьыкIэ, лыхъужыныгъэ зэрихъагъэу ащ ылытэрэп. Ипшъэрылэ зэригъэцэкIагъэм кIэгушлу, ыпэкIэ зэрэпылэотэщтым пыл.

Зэрэ Урысыеу неврологие узхэр зилэхэм япчъагъэ нахьыбэ зэрэхъугъэр кIэухым Саидэ кыитылауагъ. НыбжьыкIэу къауалэхэрэми япчъагъэ хэхъо. ДжырэкIэ анахь ныбжьыкIэу отделением чIэлъым ильэс 18 ыныбжэ. КыиткIэхъухъэрэ лIэужхэм ящылэкIэ-псэукIэ зэрэмытэрэзым, зиягъэ къэкIорэ гъомылапхъэхэр зэрашхыхэрэм, икIу фэдизэу жьы къабзэм кызырэщамыкIухъэрэм язэрар къэкIо. Игъом сымэджджыым уеуаллэмэ, сыд фэдэрэ узид нахь гъэхъужыгъошлу мэхъу.

НеврологиемкIэ отделением джырэкIэ чIыплэ 60 ил. Ащ щыщэу инсульт хъугъэхэм чIыплэ 30-р яй, кыанэрэ 30-р нэмыкI неврологическэ уз зилэхэм апай. Хэгъэгу ззошхом иветеранхэм апае хэушъхъафыкIыгъэ палатэхэр ялэх.

ПАТIЫКЪО Анет.

ЫгукIэ кыыхихыгъэ сэнэхъат

Пчэдыжъ къэс loфшлэгъу уахътэр къэсынклэ сыхъатрэ ныкIорэ джыри илэу ПатIэкъо Рае зыщылэжьэрэ отделением къэкIо. Чэщым сымаджэхэм Iэпылэгъоу арагъэгъотыгъэр зэрегъашлэ, ахэр зэрайыгъыгъэхэр зэрегъэлъэгъу, тхылхэр тэрэзэу атхыгъэхэмэ еуплъэкIу.

Ильэс 42-рэ хъугъэ Адыгэ республикэ клиническэ сымэджджыым неврологиемкIэ иотделение ПатIэкъо Рае loф зыишлэрэр. МыекIопэ медицинэ училищым ифельдшерскэ отделение кыухыгъ, ау ащ рылэжьэнэу хъугъэп. 1975-рэ ильэсым кыищыблагъэу ыпэкIэ зигугъу къэтшылгъэ отделением loф щешлэ. Медицинэ сестрау ильэсыбэрэ loф ышлагъ. Ильэс 25-рэ хъугъэ старшэ медицинэ сестрау зыщытыр.

— Мы сэнэхъатыр сицIыкIугъом кыищегъэжьагъэу кыихэсынэу хъугъэ, — кыелуатэ Рае. — Сятэ заом хэлэжьагъ. Ар сымаджэу, улэгъэ хылыгъэхэр телхъэу унэм кыыгъэзэжьыгъагъ. Ащ дэжыым ильэси 10 нахь сыныбжьыгъэп, ау кыинэу ыльэгъурэр кыизгурьлоштыгъэ. Сятэ симылэжьэу сянэ тIэкIу кызысымаджэкIэ, сытегуыхъэщтыгъэ, ащ Iэпылэгъу сыфэхъу сшлоигъуагъ. СицIыкIугъом кыищегъэжьагъэу цыфым амалэу силэмкIэ сишлуагъэ

езгъэкIынэу сыфаештыгъэ. Гулэрэм Iэпылэгъу уфэхъуным уфэзыщэрэ шэн цыф пэпчэ хэлъэу кыисщэхъу. Нэужым хэти ыгукIэ пэблэгъэ сэнэхъатыр кыихэхы ыкIи ащ фэдждэ. Тигушылэгъу кыизерилорэмкIэ, loф зыщыпшлэшт чIыплэм узылухъэкIэ, илофшлэн гүфэбэныгъэ хэлъэу зыгъэцакIэрэр олъэгъу, ащ щысэ теохы. Сымаджэу гүлэщтыгъэм уишлуагъэ ебгъэкIыгъэу, ар кыизэрэпфэразэр плъэгъу зыхъукIэ, уисэнэхъат нахь урэгъушхо.

— Ильэс къэс хэхъоныгъэхэр ошлых. Уишлэныгъэхэм къазэрэхашьорэм даклоу уисэнэхъат гүфэбэныгъэу фыуилэр нахьыбэ мэхъу, — ело Рае. — Сымаджэхэр кыипфэмыразэхэу бэрэ loф пшлэн плъэкIышлэп. Ахэм лъытэныгъэу, шъхъэкIэфэныгъэу кыипфырялэм ыпэкIэ улъегъэкIуатэ. ГумэкIыгъо горэ силэу loфшлэнлэм сыкъэкIуагъэми, кыизхэгъэщыныр сишэнэп. Сымаджэхэм сыдыгъуи сынэгу зэлухыгъэу сахэхъэ, ахэр

зэрэзгъэгъушылэштхэм сыпыл.

Ильэс 42-у Рае loф зишлэрэм кыицIоцI бэ ыльэгъугъэр. Ынэгу кыицIоцIоужьхэу кыыхэкIы сымэджджэ хылыгъэу къафащэагъэу зэрифэшъуашэу Iэпылэгъу зырагъэгъот ужым ыльэ теуцожьы къафэразэу чIэкIыжыгъэхэр, джащ фэд, сыд фэдизэу яшлуагъэ рагъэкIыгъэми, амал зыфэмыхъугъэхэри. Ау кыиныбэ ыльэгъугъэми, мы сэнэхъатыр кыизэрэхихыгъэмкIэ кIэгъожьэу зы такыкIы кыыхэкIыгъэп.

— Ильэсыбэрэ loф пшлагъэ зыхъукIэ, ыгу кыинэжьыштыр макIэп, — игукъэкIыжхэмкIэ кыиддэгуащэ Рае. — Пстэу-ми анахь дэгъур сымаджэу кыиооплагъэм ищыкIагъэр епшыллагъэу, бгъэрэзагъэу, ар хъужыгъэу сымэджджыым зычIэкIы-

жыкIэ ары. Ащ гухахъо хэтэгъуатэ. Iэпылэгъу уфэхъугъэу, Iэзэгъу уцхэри ебгъэгъотыгъэхэу, ау уишлуагъэ зэмыкIыжыхэрэм угу агъэузы.

НеврологиемкIэ отделением лъынтфэхэм ягупчэ кызыщызе-луахыгъэм ыуж инсультым эпхыгъэ уз зилэу республикэм шагъэунэфыхэрэр къафащэх. Ахэм псынклэу, охътэ гъэнэфагъэм кыицIоцI зэрифэшъуашэу узямылазэкIэ, сэкъатныгъэ ялэу кыэнэнхэм ищынагъо щыл. Ащ кыыхэкIэу сымэджджэ хылыгъэ отделением къащэ зыхъукIэ макъэ къарагъэлэу ыкIи елэзэнхэм фэхъазырхэу кынагъэсы.

— Медицинэ сестрау, санитаркэу отделением чIэтимэ loфэу ашлэщтыр ясэлэ, агурысэгъало, ар ясэгъашлэ, — игушылэ лъегъэкIуатэ Рае. — Сымаджэу щылхэр агъэшхэнхэм, къэбзэныгъэм ыльэныкIыкIэ зэрифэшъуашэу алъыплъэнхэм,

игъом Iэзэгъу уцхэм арагъэ-шъонхэм сафэсакыныр сипшъэрыл. Сымаджэхэм шэнэу ялэр зэрэзэфэшъафыр кыидэтлэытэзэ тилофшлэн зэхэт-щэн фае. Зэрэдгъэхъужьхэрэм даклоу агу кыизэрэдэтщэщытым ыуж тит.

Коллективэу зыхэтым Рае зэрэфэразэр игушылэ кыищы-хигъэщыгъ. Ахэм ялофшлэн агукIэ кыизэрэхыхыгъэр гъэнэфагъэ. Ясэнэхъат псынклэу щымыт нахь мышлэми, зэрифэшъуашэу зэшлуахы.

— Отделением ипашэ кыищегъэжьагъэу санитаркэхэм анэсэу охътэ кIэкIым кыицIоцI сымаджэм ищыкIэгъэ фэлэ-фашлэхэр рагъэгъотынхэ фае, — ело тигушылэгъу. — Ахэр силофшлэгъухэм агъэцэкIэнхэ алъэкIы. Ащ даклоу гүфэбэныгъэрэ цыфыгъэрэ сымаджэхэм апагъохы.

Ильэс пчъагъэм ПатIэкъо Рае илофшлэн ыгу етыгъэу зэригъэцакIэрэм пае щытхъу тхылыгъу кыифагъэшъошагъэр бэ. УФ-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ и Щытхъу тхылыгъу, рэзэныгъэ тхылыгъэр ащ кыыратыгъэх.

Сэнэхъатэу кыыхихыгъэр гүфэбэныгъэ фырилэу зэригъэцакIэрэм даклоу Рае унэгъо дахэ ышлагъ. Ишъхъэгъусэрэ ежыыррэ сабыищ зэдэпIугъ. Илфыгъэхэм цыфыгъэр, шъхъэкIэфэныгъэр ахэлъынау фагъэсагъэх. Ахэм къацIэхъухъажыгъэ кьорэльф-пхьорэльфхэм ащэгъушлукIых.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.
Сурэтым итыр: ПатIэкъо Рай.

ХЪУРМЭ Хъусен

Шульэгъум икъэгъэзэгъухэр

Къэшлыгъуищ хъурэ пьес

ХЭТХЭР:

Нэфын — *зышъхъэ зыльытэжырэ адыгэ пшъэшъэ ныбжыкI.*

Свет — *Нэфынэ фэтэрым къыдис ипшъэшъэгъу.*

Аслъан — *Нэфынэ ипсэпыхъогъэ клалэр.*

Хъазрэт — *Нэфынэ шу зыльэгъурэ клалэр.*

ЕшъуакIор — *ныбжыкIэжъэп, гур зыщызыгъэкIэу, Тхъэр зыпыкIыжыгъэхэм афэмьдэу, къабзэу зэкIэупсыхъагъэу, зэрэфэпагъэмкIи итеплъэкIи IапкIэ-лъапкI. ЗэкIэ Iофхэр зыщызекIохэрэр къэлэ паркыр ары. Ащ пае къэшлыгъо пэпчъ зыщыкIорэ уахътэм елытыгъэу паркым дэт цыф мэкъэ ыкIи шъозехъэ мэкъэ пстэури зэм нахъ инэу, зэм нахъ цыкIоу къэлэ зэпытыхъ.*

шъэхэмкIэ утыгъужъэу зэралощтыгъэм узэрэфэмыдагъэр...

Хъазрэт. Цыхъэ къысфэпшыгъэу Аслъан пхэнджэу къызэрэбдзекIуагъэр къысфэпIуатэ зэхъум, титIо зэфытитIэ гүфэбэныгъэм джы тызэфыщагъэу, тизэгъурылоньгъи ар ыльапсэу къысщыхъуштыгъэ. Чэщ реным тызэгъусэфэ ащ седжэнджэ-шынуэ зыгори о къыпхэщыгъэп.

Нэфын. СэркIи а чэщыр шхъухъэ закIэу зэхэлым фэдагъ...

Хъазрэт. Сыфэягъэп ар тыухынышъ, укызыщыспэчыжъэ-гъэ дунаим икIэрыкIэу сыхэфэжынуэ. СшIоигъогъэ закъор сыгу цышIэрэр къыбгурылонэу ары.

Нэфын. Адрэ узыкIыгъугъэ

отэрым агурымылошъугъэр сэтауштэу къызгурылон слъэкIыш-шта?

Хъазрэт. О ахэм уафэдахэпи! Ощ нахъ сызэхэзышIыкIын мы дунаишхоми къызэрэтемыкIыштым сицыхъэ телъ. Ащ пае сыгуи спси къыпфэс-чэйхэзэ сыолъэлэу: къыздакIу, Нэфын! (*Гүфэбэныгъэ ин зэрэфырилэр къыхэщэу ылапэ IитIукIэ еубыты*).

Нэфын (*клалэм игушIыIэхэм зэрямыжагъэм къыхэкIэу штагъэу*). Сыда джы къаплэхэрэр?!

Хъазрэт. Уфаеми лъгонджэмышъхъэкIэ сыкъэуцунышъ, сыкуозэ а гушIыIэ дэдэхэр шъэрэ къыкIэслотыкIыжыштыхъ.

Нэфын (*ащ фэдэ къэгъэзэ-*

гъум ыгъэщтагъэу ыIэхэр къыIэ-кIепхъотыжыхъ). Нахъ делагъэ къыпфэгупшысыгъэба?

Хъазрэт. Сыда зыкIэделагъэр?

Нэфын (*ымакъэ пхъашэ къэхъугъэу*). Наркоманым имастэхэр фэспытэхэу сыкIэрысын гүхэлъ сIэлпышъ ары!

Хъазрэт (*мэщхы*). Сэра наркоманыр? Мастэм сыпысэу хэтэ къыозыIуагъэр?

Нэфын. Джары Светэ уигугъу зеришIырэр.

Хъазрэт. Адэ ежъ къыIэ-кIалъхъэрэм епэмэу къызеублэм зэрэхезгъэнагъэр къыуилоу къыхэкIыгъэба?

Нэфын. Хъау.

Хъазрэт. Ащ фэдэ шэн егъашIи къысхэфагъэп. ПшIошъ мыхъумэ мары, къяплъ! (*ИкIэко гъуапэхэр къыдешаехэшъ, къырегъэлъэгъухъ*). Дэгъоу сшIэрэр зы: хэт сьд къысIоллагъэми, сыцIыф кIодыгъэу къыкIырэр, сызэрэщымытэуи сыхъуштэп.

Нэфын (*иджэнджэш нахъ макIэ хъугъэу*). Уимылажъэхэр цыфхэм къыуаIоллэнхэ зэралъэкIыштыр сымышIэу цытэп...

Хъазрэт. Сызэрэмышыныхъыр зыдэсэшIэжы. Арышъ, о къэлэ кIодый, шэн дэу схэплъа-гъохэрэр зэкIэ зыхэзгъэтэкъуштыхъ!

Нэфын. А пчыхъэ мыгъом укызэрэздзекIуагъэм ыуж тауштэу цыхъэ къыпфэсшIыжышъуштыгъэ?

Хъазрэт. КъаигъагъэкIэ пшIо-мыгъо горэ озгъэшIэнэуи сыпылгыгъэп ныла? Хъугъэ шыIэмэ, тизэгъурылоньгъэ къыпкырыкIыгъэ.

Нэфын. Ар ори сэри тихэ-укъоныгъэшху, ау зинамыс зыульэгугъэу къыкIырэр сэршъ, пщынэн фаеу хъурэри сэры...

Хъазрэт. Сьд пщынэна зи-

гугъу къэпшырэр? Тыгухэр зэрэзэпблагъэхэр къэнэфэгъах, ищыкIэгъэжыр джы орырэ сэ-рырэ тпсэхэр зэкIэрыпчыжы-хэ зэрэмылъэкIыштым ишыхъа-тэу тIэхэр зэфэтцэйхэмэ ары нылэпи.

Нэфын. Ащ фэдэ гушIыIэ-хэмкIэ сэ бэшлагъэу сызэжэрэр нэмыкI...

Хъазрэт (*къэгубжыгъэу*). КъэсшIэн слъэкIырэр мо тхъа-чэтыхъу гъэубэрэпшыгъэм пып-лъэгъуагъэр. Имиллионхэм укъа-тIупшырэба?

Нэфын. ЕгъашIи иахъщэ сыкIэнэцIыгъэп.

Хъазрэт. ДжырэкIэ тымыгъэ-тэрэзыжышъун чIыпIэ орырэ сэрырэ титэп. Сыолъэлэу ащ тэрэзэу уегупшысэнэу.

Нэфын. БзылгыгъэхэмкIэ уилэ «гъэхъагъэхэм» ауж тауштэу сшIошъ сфэгъэхъуштыгъэ о унэгъо гъэлпыныр пшIоллофынэу.

Хъазрэт (*Нэфынэ ыIэхэр еубытыхэшъ, ыIбгъэ сэмэгъу ре-убытылIэхъ*). А си Нэфын! А синурэ дах! Ощ нахъ сылапIэ мы дунаишхом тетэпи! Сьдэуштэу къыбгурызгъэлощта ишы-кIагъэу сшIэмэ, спсэ пфэстынэу сызэрэхъазырыр?

Нэфын. Уихъульфыгъэ роль куушъу ухилъэсэгъащэкIэ энэ-гугъагъэ.

Хъазрэт. Шъыпкъэр къышъуа-тIо зыхъукIэ зыкIэшъумыштырэр сыда?

Нэфын. Шъо шъузыфаер яшъогытылIэфэкIэ шъузэрэшъо-убзэгур бзылгыгъэхэм тэшIэшъ ары. Шъыпкъэ, етIанэ къэшъу-уагъэ шыIэмэ пыснIащэу шъу-щэгъупшIэжы.

Хъазрэт. Сыгу имыльэу зы гушIыи а чэщым къыосIуагъэп, джыри джащ фэд. Ар сьдкIи къэсылушыхъатынэу сыфэхъазыр. (*Джыри къыкIэлъыкIощт*).

(КъызыкIэлъыкIорэр мэ-къуогъум и 16-м къыдэкIыгъэ номерым ит)

«Адэ Джамбулэт сэц нахърэ Iоф имыIэу, сымэджэпэсэу сIэнэу ара?» — ылуи зыфэ-губжыжыгъэ, ау ишIуагъэ къэ-кIуагъэп. Мо кIэлэ ищыгъэ хъа-лэл зафэр ыльэгъуным ренэу зэрэфаем зыриубытылIэжыгъэ. «Илъэс 11-кIэ сэ сынахъыжъ», — апэрэу ыгу хэкIыпIэу зэ-гыижыгъэ, ышъхъэ ышIэу зы-горэ къыхилугъ, къэузыгъ; зызэ-ригъээзекIи, дэлкъымкIэ ынэ-гу ыгъэзагъ. Мэзагъо ныбжыи ащ фэдэ къыхэмыфагъэу, шъэ-фэу гъыштыгъэ.

Палатэм дычIэлъ бзылгы-гъэр къэгумэкIыгъ, къекIоллагъ, ау мэгы, къылорэп зыгори. Дежурнэ врачри къыфащэгъ.

— Мары мэфэ зауэлкIэ сы-чIэшутхыкIыжышты, — ело гы-нагъээз, врачми «ары, ары» ело, нахъ ыгъэгъушлонэу къыс-щыхъоу. Мыдрэм икIын нахъ къегъэлъэшы. «Сышъолъэлэу, арэу шIэхэу унэм сышъумы-гъэкIожъ, сэ лъэпкъым хъа-лэлэу искусствэр фэсэлэжы, джа фэгъэкIотэныгъэр къысфэ-шъушIмэ, сышъуфэрэзэн.

Бзылгыгъэм игъын щерэ-гъэти докторри зыфэежъ шы-мыIэу, гүIээз «сэц нахъ къэ-мынагъэми, учIээзгъэлъышты, умыгъ» ело.

Ау Мэзагъо нахъ зэлэсэ-жым, узышхом ыуж зэмы-жэжыгъэхэ шIульэгъур сымэ-джэщым зэрэщигъотыгъэр къы-шлагъ. Гүгъэр къезытыжыгъэр, кIуачIэ фэхъугъэр, Iээзгъоу ыгъотыгъэр ихирургэу Джам-булэт илуплъэ фаб, ыгу ишъэ-багъ, ынитIу янэф лъэш ары.

Ары шъхъаекIэ, пIалъэ тешIэмэ (чIэлъыштытэп ныла егъашIэм), кIожыи фаеба иунэ? Джащы-гъум, сабыеу ыгу джыри къы-шIузэхэхъэ.

ЗэлэшIэгъу-зэсэнэхъатэгъу-хэм Джамбулэт исымаджэ игъэлсыкIэ зэфалатэзэ, ежъри къакIуи къахэхъагъ. Зэхихы-гъэу, а Iофым ахэм ралуалэрэм, ежъыр бэшлагъэ зегуцэфагъэр, ащи изакъоп, апэрэ мафэу, Мэзагъо дэй дэдэу зибзагъэм къыщыкIэдзагъэу игупсэфыгъо чIинагъ, бзыушырыжыеу наб-гъом къызыгъэр ыгу къыгъэкIы-жъэу ыгу фэгъуштыгъэ, шхэ-ни, чыени ыльэкIыжыштыгъэп, ыльэ Тхъэм къытыригъэуцэ-жынкIэ, тIуми ащ фэдэ амал къаритынкIэ елъэлущтыгъэ. Джы узыри зэкIэкIуагъ, ежъри нахъ къызэрэшIэжыгъ, чIэтхыкIы-жыгъори къэкIуатэ; тхъапшырэ ыгу къыдищаемэ шIоигъоу

ГЪУСЭ

Рассказ

къэгъэгъэ Iэрамышхохэр ыпашъ-хъэ итэу къыгъэушыжыгъэ, Iуилъхъээз ыгъашхэуи апэрэ мафэхэм хъугъэ... Джамбулэт ынэ шхъонтIэ-нэшхуитIу янэ-фыпс хъалэл Iээзгъу фэхъугъэр Мэзагъо, ежъ хирургым ыгуи Мэзагъо джа зытетым тетэу хэкIлагъ.

VIII

Илъэс зыщыпIл хъугъэу, хирург-кIалэр — Джамбулэт мы сымэджэщым къырагъэблэ-гъагъэу Iоф шишIэщтыгъ, исэ-нэхъаткIэ шъыпкъэгъэ ин зэ-рэхэлъыр гъуащэщтыгъэп — имафи, ичэши иIоф фэгъээз-гъагъ. Фэтэр горэм исыгъ, джы..., джы хъурэм еплъ.

IX

Мэзагъо зычIэкIыжыштыр къэсыгъ. ЕIээзгъэ хирургым дэжъ чIэхъанышъ, «тхъауегъэ-псэу» рIон ыкIи итхылъыкIэу къыдэкIыгъэр Мэзагъо ащ фигъэшъошэн гүхэлъ илагъ ежъ Джамбулэт къэгъэгъэ розэ Iэрамышхор ылыгъэу IугушIу-кIызэ палатэм къызычIэхъэм.

— Мэзагъу, къыуасIорэм мэкIэ-макIэу укъедэлугъэмэ дэгъугъэ: непэ учIатхыкIыжы,

сэ сшъхъэкIэ уиунэ усщэжышты ыкIи нахъ зыкъэоштэжыфэкIэ, пчыхы, пчэдыжы сыкъаIозэ сыкъыпфэсакъышты, сынаIэ къыптезгъэтышты, Iизын къысэ-отымэ, тазыфагу квартал зауI нылэп илпыр, а зы урам шъхъа-Iэм тыщэпсэу.

Зэхихыгъэр Мэзагъо пкIы-хым фигъэдагъ, ащ фэдэ хэ-кIыпIэ ыгъотыштыми ышлагъэпти, къемызэгъ хъуна, зыфэмышъы-Iэжъэу, хэти, сьди пымылгы-жъэу, нэку-нэпсэу, ыпшъэ IапIл-кьорэгъэу зыкъыришлагъ. Па-латэм къычIэхъанкIэ ежъэгъэ медсестрами ыгъээзжыгъ, нэб-гыритIум зыгорэ къызэрэщы-шIырэм гу лъытагъ, фызэхэмы-фыпагъэми.

X

Мэзлэуко Джамбулэт хи-рург Iазэм а мафэм Мэзагъо ядэжъ ыщэжыгъ, ежъым игъэ-псэфыгъо охътагъэти, чэц охъу-фэ къыщысыгъ. КъыкIыжыиунэу зыкъызеIэтым, Мэзагъо пчъэм дэжъ къакIуи къэуцугъ: «Сэ усимылэмэ сышIыIэшъуштытэп, ошIа?» — ылуи къэгъыгъ. Джам-булэти ыгукъопс пакIыкIырэм фэдагъ.

— СымыкIожыиунэ ара узы-

фаер, сйдах? — гъэшIуабзэр къышIудзэыгъ. Алошты, ашIэщты пылгыгъэхэп, гуитIум, пситIум зы зашIыныр игъоу альэгъугъ.

XI

Къэлэ цыкIум къэбарыр къыс-щечъэкIыгъ: Мэзагъо дэгъоу зышIэхэрэр бэти, пчэгум ыцIэ нахъ итыгъ, сымэджэщым Iут-хэми Джамбулэт игуегъу а зэкIэ епхыгъэу, уахътэ тешIэмэ, къэушчыжыиунэу альытагъ, хэти зэмыгуцэфэгъахэр гүхэм шIу-лъэгъур къазэрарытэджагъэр ары.

«Илъэс 40 ыныбжэ артист-кэм» (зы илъэси фыхагъэхъуа-гъэу) алоштыгъ, инасып зэрэ-мыбгукIуагъэр ыкIи узым зэрэ-текIуагъэр фамыгъэгъоу. Ау Мэзагъо зыфырикъужыштыгъ, Iогъэ-къэлэжыгъэхэм заригъэ-ухыштыгъэп, ежъыркIэ зынахъ лъапIэ щымыIэ нефыпсыр зы-хэлъ Джамбулэт джы илагъ. Ары, илъэс 11 азыфагугъ, ау тхъаркъуитIумэ афэдэхэу, нэб-гыритIур зэфэкIэщыгъо-зэфэ-къаигъагъ. Джащыгъум аIорэм хагъэхъуагъ: «Джамбулэт бзыл-гыгъэхэр бжъэм фэдэу епкIых, Мэзагъо икIосэжыгъо ар фэ-ныкIоп, иунищ зэлугъэкIотыгъэ ушъагъ ищыкIагъэр».

Сыда шъуIуа цыфхэр ежъ афэдэ нэмыкI цыфым икIын зэхашIэу, игушIуагъо дагошын альэкIэу зыкIэмыгъэпсыгъэ-хэр? ШIульэгъур мы чIыльэм текIодыкIымэ, зэкIэ псэ зыпы-тыр зэрэкIодыжыштыр къагу-рылорэба?! Хэти ежъ ифэшъошэ гъусэ фэзышIэу езыгъэгъоты-рэр Тхъэшхор ары.

МАМЫРКЪО Нуриет.

Адыгэ Республикэм ия 25-рэ илъэс ипэгъокI

Адыгэ Республикэм ия 25-рэ илъэс типэгъокIызэ культурэмкIэ, искусствэмкIэ хэхъоныгъэу тилэхэр зэфэтэхъысыжъых. ИтеплэкIэ дахэу, игъэпсыкIэ аужырэ уахътэм диштэу культурэм и Унэшхо Шынджые кызырэхъызылэхэуахыгъэм тигъэгъушъуагъ.

Къуаджэм щыкIогъэ зэхэхъэм Адыгеим и Лышъхъэу ТхъакIу-щынэ Аслъан, Правительствэм, Парламентым, районым якъулыкъушлэхэр, къалэхэм, къуаджэхэм къарыкIыгъэхэр, культурэм илофышлэхэр, фэшъхъафхэр хэлэжъагъэх.

Къуаджэм игушъуагъо дагощы

Чылэм игушъуагъо дэзыгощы-хэрэм ащыщхуэ композиторэу, орэдылоу КIыргъ Юрэ, 2016-рэ илъэсым «Культурэм илофышлэ анахъ дэгъу» зыфиолорэ щытхуэ-цIэр зыфагъэшъошэгъэ Хъуажъ Асыет, Теуцожь районым ина-роднэ депутатхэм я Совет ит-хъаматэу ПчыхъалыкIо Аюбэ, нэмыкIхэм кызырэталухъэу, культурэм и Унэшхо Шынджые кыгыдэхъагъ, зэлъашIэрэ арти-

зием икIэлэегъаджэу ЕмтIылъ Юсыф, ТэхъутэмыкIое районым иадминистрация культурэмкIэ игъэлорышлалIэ ипашъу КIэлэбый Зуриет, IофшIэным иветеранэу ЕмтIылъ Зейдинэ Шынджые щапIугъэх, замыгъэхъакIэу зэхэхъэм хэлэжъэх: зэгъэпшэнхэр ашыгъэх. Чылэм клубыжъэу дэ-тыгъэм епхыгъэ къэбархэр зэ-рагъафэх, непэ альэгъурэм кы-сэтхъух.

стхэм, ансамблэхэм, театрэм илофышлэхэм пчыхъэхэхъэ гъэ-шIэгъонхэр щызэхъахэнхэ альэ-кIышт.

Адыгэ Республикэм и Пар-ламент и Тхъаматэу Владимир Нарожнэм, Адыгеим и Апшъэрэ хыкум и Тхъаматэу Трэхъо Аслъан, республикэм и Конститу-ционнэ хыкум ипашъу Лыхъэ-тыкIо Аскэр, Адыгеим культу-рэмкIэ иминистрэу Къулэ Мы-хъамэт яздэгъушIэгъу плуныгъэ мэхъанэ илагъэу тэлъытэ.

Владимир Нарожнэм зэрилъы-тагъэмкIэ, Парламентым и Ко-митет ипашъу Мырзэ Джамбэч, Апшъэрэ хыкумым итхъаматэу Трэхъо Аслъан, нэмыкI къулы-къушлэхэу Шынджые щыщхэр зэхъэн Iофыгъохэм шIукIэ къа-щылъэгъуагъэх, хэкIыплэхэм алы-хъугъэх.

Мыекъопэ машинэшI заводым идиректор шъхъалэу ЕмтIылъ За-уркъан, шIэныгъэлэжъэу, Уры-сыем икосмонавтикэ зегъэушъом-бгъугъэным пылъэу Трэхъо Эн-вер, Адыгэ республикэ гимна-

зэлэпахызэ къалухъэ 2003-рэ илъэ-сым, мэкъуогъум и 14-м куль-турэм и Унэшхо Шынджые ща-гъэпсынэу зэрэфежъэгъагъэхэр. Ти Лышъхъэу ТхъакIущынэ Ас-лъан, зэкIэми афэразэх унакIэм игъэпсын зэраухыгъэм фэшI.

ООО-у «Строймаркетингым» ипашъу Андрей Кателевскэм «тхъауегъэпсэу» зэхэхъэм щыра-луагъ, Щытхуэ тхылъыр раты-жъыгъ, шIухъафтынхэр фашIыгъэх.

Шынджые ицIыф гъэшIуагъэх

Къоджэ псэупIэм итхъаматэу ПратэкIо Муслим зэхэхъэм гу-щылэ фабэхэр кыщицIуагъэх, «Шынджые ицIыф гъэшIуагъ» зы-фиолорэ щытхуэцIэр зыфаусыгъэхэр пчэгум кыригъэблэгъагъэх.

Адыгэ Республикэм и Лышъ-хъэу ТхъакIущынэ Аслъан, Пар-ламентым и Комитет итхъаматэу Мырзэ Джамбэч, ТэхъутэмыкIое районым иадминистрация ипашъу Шъхъэлэхъо Азмэт лентэ шхъуан-тIэхэр, щытхуэцIэхэр къэзыушы-хъатырэ тхылъхэр М. ПратэкIом аритыжъыгъэх.

А. Шъхъэлахъом джэуап пса-лъэу кышIыгъэм кыщыхигъэ-щыгъ культурэм и Унэшхо цIыф-хэм якIуапIэу зэрэщытыштыр. КIэлэцIыкIухэр арых апэу щэгъэ-сэщтхэр, щэгъэуджыштыр. ЛIэ-ужхэр зэпхыгъэнхэр, шэн-хабзэхэр ягъэшIэгъэнхэр Iофыгъо шъхъа-лэхэу А. Шъхъэлахъом ылытагъ.

Адыгабзэм изэгъэшIэн

Лышъхъэу ТхъакIущынэ Ас-лъан Унэшхом икызылэхуыгъо

ыналэ зытыридзагъэр кыхъэдгъэ-щы тшIоигъу. КIэлэцIыкIухэр усэ-хэм IупкIэу урысыбзэкIэ къаджа-гъэх. Лышъхъэм кIэлэцIыкIухэм ясэнаушъыгъэ уасэ фишIыгъ, ау зэхэхъэр урысыбзэ закъокIэ адыгэ къоджэшхом зэрэщыкIорэр, адыгабзэкIэ усэхэм кызырэмы-джэхэрэр кыригъэблэгъэп.

ЗэхэщакIохэм, кIэлэегъаджэхэм кызырэлухъэу, лъэпкъ литера-турэм кIэлэцIыкIухэр фэгъэсэгъэн-хэм нахъышIоу пылъыштых, щыкIагъэхэр дагъэзыжъыштых.

«Налмэсым» кыфэзэщыгъэх

Апэрэ концертэу культурэм и Унэшхо щыкIуагъэм Тэхъутэ-мыкIое районым иансамблэхэу «Уджыр», «Адыгэхэр», кIэлэцIыкIу къэшъуакIохэр, орэдылохэу Лъэцэр Риммэ, Мышъэ Азидэ, Ацумыжъ Адамэ, Мамый Руслъанэ хэлэ-жъагъэх, лъэпкъ мэкъамэхэр ща-гъэлугъэх.

Дунаим щызэлъашIэрэ Къэра-лыгъо ансамблэу «Налмэсыр» Шынджые аужырэу зыщылэгъэр илъэс 30-м къехъугъэу къоджэ-дэхэм къалъытэ. Нахъыжхэм я Советэу чылэм щызэхъащэгъэм ыцIэкIэ ЕмтIылъ Мыхъамэт Ады-геим и Лышъхъэу ТхъакIущынэ Аслъан, Унэшхом игъэпсын хэ-лэжъагъэхэм «тхъашъуегъэпсэу» къариложыгъ. Концертхэм, зэхэ-хъэ гъэшIэгъонхэм цIыфхэр бэшIа-гъэу кызырэхъэхэрэр хигъэунэ-фыкIыгъэх.

«Налмэсыр» Шынджые щыу-джыгъэ къодыеп. Адыгэ шъуа-шэм идэхэгъэ, лъэпкъ шэн-хаб-зэхэмрэ къашъохэмрэ ябайныгъэ кыгыгъэлъэгъуагъэх, къашъоу «Ис-лъамыер» Бэрэджэ Дианэрэ Едыдж Гушъаорэ дахэу къашыгъ.

— Унэшхом апэрэ концертэу щыкIуагъэм тигуапэу тыхэлэжъагъ, — кытитиуагъ Адыгеим изаслу-женнэ артисткэу Хъакъуй Ан-желикэ. — Шынджыехэм тафэгъу-шIо, нахъыбэрэ талукIэ тшIоигъу.

Мыекъуапэ икIыгъэхэм ащы-щэу МэщфэшIу Нэдждэт шынджы-ехэм янэлъас, адыгабзэкIэ усэхэм дэгъоу кызырэхъэхэрэм щыгъуа-зэх. Н. МэщфэшIур IэкIыб хэгъэ-гъухэм къарыкIыжыгъэ тилъэп-къэгъухэм ацIэкIи къоджэдэххэм афэгъушъуагъ.

Шынджые щапIугъэ Цэй Ибра-хымэ ыцIэ зыфаусыгъэ Лъэпкъ театрэр, зэлъашIэрэ ансамблэу «Ислъамыер» Шынджые шIэхэу кIоштых, чылэм игушъуагъо даго-щышт.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Сурэтхэр зэхэхъэм кыщытет-хыгъ.

Зэхэзыщагъэр ыкIи кыдэзы-гъэкIырэр:

Адыгэ Республи-кэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащы-псэурэ тилъэп-къэгъухэм адырIэ зэлхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамал-хэмкIэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

редактор шъхъалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжъ зы-хырэ секретары: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтын-хэмкIэ ыкIи зэлъы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гъэлоры-шIапл, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр

5063

Индексхэр

52161

52162

Зак. 363

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхъалэр
Дэргэ Т. И.

Редактор шъхъалэм иапэрэ гуадзэр

МэщIэкIо С. А.

Редактор шъхъалэм игуадзэр — пшъэдэкIыжъ зыхырэ секретары
Хъурмэ Хь. Хь.

